

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. FULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 13

Tallinnas, 2. aprillil 1935

Nr. 13

SISU:

PÕLLUMAJANDUS.

Eesti lina kvaliteet ja Briti linatööstuse nõuded 237

TOOSTUS JA KAUBANDUS.

Eesti-Türgi kaubavahetus ja kaubanduslepped . . . 239
Kaseelini sisse- ja väljavedu 241
Lõhiuudised 242

LAEVANDUS.

Tallinna sadam 242

HINNAD.

Valnutahinnad 243
Tähtsamad hinnad ja noteeringud 244

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD.

Põllumajanduslik väljavedu 243
Võiturg 243
Peekoniturg 245
Tapaloomade- ja lihaturg 245
Kanamunaturg 246
Teraviljaturg 246
Linaturg 246
Kartuliturg 247
Aedviljaturg 247

VALISMAA MAJANDUSTEATMEID.

Põllumajanduse ümberkorraldamine P.-Ameerika
Ühendriigis 248
Juustuturu seisukorrast 250
Börsi reform Saksas 251

INFORMATSIOONI OSA.

Eesti Panga nädalaruanne 252

VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED.

Saksa loomakasvatuse tagasimineku 253
Kartulite väljavedu Hollandist 253
Sigurikasvatuse toetus Hollandis 254
Sigude loendus Taanis 255
Muudatusi ekspordipreemiate maksmisel Soomes 255
Takistused Soome kanamunade sisseveoks Saksas 255
Soome-Saksa kaubandusleping ja maksuvahekord 255
Kavasetatavad muudatused margariini ja kana-
munade müügi ja sisseveo seadustes Soomes 255
Soodustusi põllumeestele Leedus 256
Leedu või eksport 256
Tööstuse toodang Poolas 256

CONTENTS:

AGRICULTURE.

Quality of Estonian Flax and Requirements of
British Linen Industry 237

INDUSTRY AND TRADE.

Estonian-Turkish Trade Relations and Agreements 239
Imports and Exports of Caseins 241
Sundry Information 242

SHIPPING.

Tallinn Harbour 242

PRICES.

Exchange Rates 243
Prices and Quotations 244

AGRICULTURAL MARKETS.

Exports of Agricultural Products 243
Butter Market 243
Bacon Market 245
Cattle and Meat Market 245
Egg Market 246
Grain Market 246
Flax Market 246
Potato Market 247
Vegetable Market 247

FOREIGN COUNTRIES.

Agricultural Adjustment in the United States 248
Cheese Market Conditions 250
German Stock Exchange Reform 251

INFORMATION PART.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 252

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION.

Recession of German Stock Farming 255
Exports of Potatoes from Holland 253
Support to Chicory Growers in Holland 254
Pig Census in Denmark 255
Changes in Payment of Export Premiums in
Finland 255
Obstacles to Finnish Egg Imports into Germany
German-Finnish Trade Agreement and Settlement
of Commercial Debts 255
Proposed Amendments of Laws Regarding Sales
and Imports of Margarine and Eggs in
Finland 255
Privileges to Lithuanian Farmers 256
Lithuanian Butter Exports 256
Industrial Production in Poland 256

A.-s. Tallinna Paberivabrik E. J. JOHANSON.

Eksporteerib

paremakvaliteedilisi trüki-, kirjutus-, post-,
joonistus- ja illustratsioonipabereid ning
kartonge raskuses 50 – 225 gr/rtm.

ESINDUSED:

Londonis—T. Rasmussen & Co Ltd., 7
Broadway, Ludgate Hill, Lon-
don EC4.

Stokholmis—Baltiska Pappersbrukens Aktie-
bolag, Stockholm.

Hamburgis—Arnold Kern & Sohn, Ham-
burg 11, Mönkedamm 5, „Mön-
kedammhof“.

Rotterdamis—Max Geene & Co., Rotter-
dam-W, Vierambachtstraat 15.

Parisis—Anciens Etablissements DeBievre
Rothstein & Co., Paris (1-er), 38,
Rue du Mont-Thabor.

Istanbulis—Michel Bornstein, Istanbul,
Posta Kutusu Nr. 571.

Kaunases—N. Markauskas, Kaunas, Ugnia-
gėsiu g-vė 7 Nr. B. 16.

TALLINN,
Maakri t. 27.
Postkast 418.

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS
TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kunkirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. FULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson
Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus
Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 13

Tallinn, 2. aprillil 1935

Nr. 13

PÕLLUMAJANDUS

EESTI LINA KVALITEET JA BRITI LINATÖÖSTUSE NÕUDED.

*QUALITY OF ESTONIAN FLAX AND REQUIREMENTS OF BRITISH
LINEN INDUSTRY.*

J. Ritsland.

Briti linatööstus on arenenud kahes kohas: Šotis — Dundee ja Iiris — Belfast, mis on kujunenud ka tähtsateks rahvusvahelise linakaubanduse keskusteks. Kuid nende nõuded lina kui toormaterjali suhtes on täiesti erinevad.

Kuna Eesti linast on kasutatud ja kasutatakse ka praegu suurem osa Briti impeeriumis, siis peaks meie linakasvatajal olema põhjendatud huvi heita pilku nende erinevate nõuetega linaturgudele. Tutvudes ketrusvabrikute nõuetega ning kohandades oma linakasvatust ja harimist turunõuetele kindlustame oma toodetele kestva turu.

Lühidalt, on hästi puhastatud, õline, pehme, kuid ühtlasi sitke kiuga lina, mis sagemisel annab palju ühtlast peent kiudu, kõrge ketrusväärtusega ning iga ketrusvabrikandi poolt eelistatav ja nõuetav. Kuna aga kõigi nende esmajärguliste omaduste kõrge kraadiga on seotud harilikult kõrgemad tootmiskulud ja sellega ka kallim hind, siis peab ketrusvabrikant mõnede, temale vähem tähtsate omaduste kõrgekraadilisusest loobuma madalama hinna kasuks. Selles seisabki vahe ketrusvabrikantide nõuetes; üks hindab rohkem kiu peenust, teine sitkust, kolmas nõuab mõlemaid korraga jne.

Kuigi praktiliselt igal ketrusvabrikandil on oma erinevad nõuded, võime siiski teatud ühiseid jooni leida nii Dundee (Šoti) ketrajate vahel, kui ka Belfasti (Iiri) ketrajate nõuetes.

Dundee ketrusvabrikutes juba 1816. a. töuseb värtnate arv 256 000 peale, 1871. a. on juba 317 085, 1905. a. aga ainult 160 085 ja praegu arvatakse olevat alla 130 000 värtana.

Šoti ketrusvabrikutes valmistatakse enamasti jämedamat lõnga purjeriide ja kõiksugu jämedama limase riide ketramiseks, see-tõttu on ka ainult kuiv ketrus. Linast ked-ratakse kuni 30—40 nr. lõnga ja takust kuni 20 nr.

Teatud numbrile ja nõuetele vastava lõnga saamiseks segatakse lina mitut päritolu, samuti tehakse taku ketramisel, et saada pikema aja jooksul ühtlast lõnga nii värvuselt, sitkusest jne. Sarnase segamise juures võib segada väga mitmesuguse väärtusega komponente, kusjuures ühe komponendi puudusi aitab katta teine: näiteks, kui segada kuiva jämeda, kuid sitke kiuga lina peene, pehme, kuid seejuures mitte küllalt sitke limaga, siis esimene katab seda, mis teisel jääb puudu

sitkusekt, teine aga muudab esimese segus pehmemaks, ketruskõlvulisemaks.

Šotis on vanemal ajal lina kasvatatud, samuti tehti seda sõja-aastatel kaunis rohkesti, on asutatud isegi toorlinavabrikuid jne. Nüüd aga on see kõik ajaloos, kuna siinsetes suuremates majapidamistes palgatud tööjõuga ei suuda linakultuur võistelda teiste tasuvamatega ja vähem inimtööd nõudvate kultuuridega. Praegu kõik šoti vabrikutes tarvitatav lina veetakse sisse peamiselt Venest, Balti riikidest ja vähesel määral Hollandist ning Belgiast. Venest on suurel määral kasteleo „slanets“ lina ja takku, kuna Vene veeleo lina leidub väga harva. Eesti linast kasutatakse siin kõiki päritolusid — harilikult läheb võru-petseri kõrgemate numbrite jaoks kui Eesti hoffs ja pärnu. Mõnes vabrikus eelistatakse meie lina asemel Hollandi frislandi lina, mis on meie linaga peagu ühes hinnas, väga puhas, kuigi kuiva ja karmi kiuga. Üldisekt aga on Eesti lina soovitud ja tarvitav komponent ketrukses.

Iiris rajati esimesed vabrikud 1828. a.

1871. a. oli värtnate arv	896 482
1919. „ „ „ „	955 926 (maksimum)
1923. „ „ „ „	938 678

Nii on Iiri linaketrus püsinud peagu samal tasemel ja alles viimase 10 aasta jooksul on värtnate arv vähe langenud, kuna vahepeal mitmed vabrikud lõpetanud tegevuse.

Iiri linaketrukse stabiilsuse üheks põhjuseks loetakse seda, et Belfastis on linaketrus peagu ainsaks tähtsamaks tööstusharuks, kuna šotis on palju muid tööstusalasid, mis parema tasuvuse tõttu tõmbasid tööjõu ja kapitali linatööstusest ära aegadel, mil valitses linaturul surutus. Kahtlemata peitub üks põhjus ka toodangu iseloomus. Dundee valmistab peamiselt jämedamat linast purjeriie, kotte, kuid söögitoa linast ja voodilinast jne. ainult kohaliku turu jaoks. Purjeriide tarvitamine läks aga tagasi purjekate asendamisel aurikutega ja üldise on siin kootud materjalides lina suuremal määral asendatav odavamate kiudainetega. Belfastis aga on toodangu iseloom hoopis teine — kedratakse ainult peent lõnga: linast 30—170 nr-ni, harukordadel 200-ni ja takust kuni 70-ni. Kootakse peeneid taskurätte, padjapüüde, pee-

neid laudlinu, kostüümiriie jne. Siin on teistel kiudainetel raske võistelda.

Seejuures on ka Iiri ketrusvabrikute nõuded toormaterjali suhtes hoopis karmimad. Näiteks meie lina, mis šotis kõlvuline kuni kõige kõrgemate numbrite ketramiseks, läheb Iiris ainult madalamate numbrite jaoks, segamiseks teiste paremate linadega. Kõrgemate numbrite jaoks kasutatakse ainult Courtrai lina. Keskmiste numbrite jaoks viimast segatult Iiri linaga ja alles madalamate numbrite jaoks kõlbab Vene ja Balti lina.

Hooajal tarvitatakse Iiris nädalas 400 tn Courtrai lina, 200 tn Iiri oma lina ja ainult 100—200 tn lina ja takku mujalt: Hollandist, Venest ja Balti riikidest. Need on keskmised, mis näitavad kasutatava lina vahekorda.

Kuna käesoleval aastal on Balti linade hinnad võrreldes Courtrai linaga tõusnud rohkem, siis on üldise huvi Balti linade vastu praegu Iiris väike. Kuid meie linaligid on küll kõik siin tuntud ja kui hinnavahekord oli neile soodsam, kasutati ka rohkem.

Iiri ketrusvabrikant paneb palju suuremat rõhku kiu sitkusele ja nõuab sugemisel suuremat protsenti pikka kiudu — ei armasta takku; seetõttu paljud eelistavad pärnu cleaned või Eesti hoffs lina petseri linale, — viimane olla väga pehme ja takune. Teised aga leiavad, et petseri linast võib siiski kedrata kõrgemaid numbreid kui Eesti hoffs linast. Läti livooniast peetakse siin paremaks meie võru-petseri linast, kuna see on tugeva lindlise kiuga ja annab sugemisel rohkem pikka kiudu. Mõned vabrikud on saanud aastat 7—8 tagasi Eesti hoffs rajoonist vabrikuriid lina, mis oli hästi haritud, tugeva kiuga ja andis sugemisel palju pikka kiudu — see on otsitav.

Mis puutub meie lina sortimendisse, siis leiavad ketrusvabrikandid, et see on paranenud viimastel aastatel. Nüüd tuleb aga kõik abinõud võtta tarvitusele, et meie linaharimise taset tõsta meiega võistleivate maadega samale tasemele. Praegu on Vene ja Läti jõudnud viia oma linaharimise palju kõrgemale meie omast, ainult Leedu ja Poola on seni veel taga. Kuid Leedu uus praak on ka märksa paranenud.

Tähtsamad puudused meie lina juures, millele ketrusvabrikandid juhivad tähelepanu

ja mis torkavad silma võrreldes meie lina teiste meiega võistlevate maaade linadega, oleksid järgmised:

- 1) puudulik harimine,
- 2) takupundi peadesse toppimine ja peodesse peitmine,
- 3) niisutamine,
- 4) liiga rasked pundi- kui ka pallinöörid.

1. Harimisvead torkavad kõige enam silma Eesti hoffs ja pärnu cleaned lina juures. Üldiselt aga madalamad sordid on igalpool puudulikult haritud. Kui võru-petseri lina juures tüveotsad on harilikult ka madalate sortide juures haritud puhtaks, ei saa seda kaugeltki öelda ladvaotsade kohta, mis tihti luised ja harimata. Samuti tuleb Eesti hoffs ja pärnu linade juures luiseid ja harimata pundipäid ette, kuigi need meil kõik on ladudes seotud ümber. Kõik need harimispuudused torkavad pärast sugemist palju enam silma kui enne sugemist. Kuid tuleb ka ette, et pehmeks leotatud lina on oskamatu harija käes pekstud üles, nii et rebenenud kiud moodustavad peootstes sõlmekesed, mis sugemisel on visad kaduma ja rikuvad lõnga ühtlust.

2. Taku peitmine pundipeadesse on igivana komme ja on omane peamiselt petseri linale. Kuigi meie linakaupmehed Petseris kõik pundid vaatavad ükskõik laos läbi ja takud kisivad peadest välja, jääb takku veel küllalt peadesse ja sugemisel ladvaotsadest saadud takk on palju madalama väärtusega, kui tüveotsa takk. Teised meiega võistlevad maad on saanud sellest halvast kombest lahti: Vene linas ei leidu topitud takku, samuti Läti linas peagu mitte. Ka meie peame sellest harjumusest ükskord vabanema. Puhtmajanduslikult on palju kasulikum müüa takk eraldi, selle asemel, et seda toppida pundi peadesse, sest hea takk on alati otsitud kaup, mille eest makstakse vähemalt $\frac{2}{3}$ vastava lina hinnast. Eesti hoffs ja Pärnu linal ei tule taku peadesse toppimist ette, kuna siin lina enamasti kõik haritakse ladudes ümber, takust puhastatakse ja seotakse.

3. Niisutamine on ka igivana komme ja jälle rohkem omane Petserimaale ja seni ei ole sellest suudetud täiesti vabaneda. Kuigi meil lina väljaveokontroll kindlasti valvab selle järele, et niisutatud lina välja ei veetaks, satub siiski leiskaid, mis peapoolse sideme alt niivõrd niisked, et lina kauase seismise järele laos võib põhjustada kuumaksminekut.

4. Üheks puuduseks on meie lina juures liiga tugevad sidemed, liiga suur pakkimismaterjali protsent, millele enamasti kõik ketrusvabrikandid, kellega olud kokkupuutumist, juhtisid tähelepanu. Kõige halvem lugu ses suhtes on Pärnu cleaned linaga, kus ka pundid vana traditsiooni kohaselt on seotud kolme raske sidemega, samuti on Pärnu linal pallinöörid väga tugevad ja halvast materjalist. Parem on lugu Petseri ja Võru linaga, kus pundid on seotud ainult ühe sidemega ja pallinöörid ei ole nii rasked. Siiski ei saa ka neid kõrvaldada Vene veeleo lina pakendiga, mille pallinöörid on palju peenemad.

Katsudes nimetatud tähtsamaid puudusi võimalikult täiel määral kõrvaldada, suudame oma võistlejatega tõusta enam-vähem ühele tasemele ja šoti ketrusvabrikute nõudeid rahuldades, kindlustada oma linale püsiva tarvitaja ka tulevikus. Kiuomadustelt suudab meie lina šoti ketrusvabrikute nõudeid rahuldada, olles kõlvuline ka siinsete kõrgemate numbrite ketramiseks. Ta on tarvilik komponent ketruses, kui veeleo lina, mida väga suurtes kogustes kuskilt turule ei tule.

TOOSTUS JA KAUBANDUS

EESTI-TÜRGI KAUBAVAHETUS JA KAUBANDUSLEPPED. ESTONIAN-TURKISH TRADE RELATIONS AND AGREEMENTS.

Eesti-Türgi kaubanduse senise arenemise loomulikuks aluseks on, et mõlemad maad, vaatamata neid eraldavale kaugusele, siiski

omavad eeldusi teatud määral täiendada teineteist majanduslikult. Eestist on eksporditud Türgi püsivalt telefoniaparate, paberit,

linast riidet ja viimastel aastatel kunstsarve. Samuti püsivalt tuakse Türgist Eestisse tubakat, pähkleid, rosinaid ja mõnesugust muud puuvilja ning seemneid. Neid kaupu ei võimalda toota Eesti kliima, kuid nende järgi on siin vajadus. Eestist Türgi saadetakavad kaubad jälle on säärased, milliseid seal on märksa kulukam toota kui siin. Neil eeldusil Eesti-Türgi kaubandus osutub püsivaks, kuigi mitte väga laiaulatuslikuks. Mõõdunud aastate üldine majanduskriis annab siingi tunda ja peamiselt just nende abinõude kaudu, mis võetud tarvitusele kumbagil maal sisseveo korraldamiseks. Niisuguste abinõude kehtimapanek, kui ka pingutused kõrvaldada nende halvavat mõju kaubandusele, avaldavad eriti selgesti Eesti ja Türgi vahel sõlmitud lepetes.

Eesti-Türgi suhete korraldamisele pandi alus 1. XII 1924 Varssavis sõlmitud sõpruslepinguga, mis jõustus 25. XII 1927 ning on jõus tänini. Järgneva aasta 12. III sõlmiti Ankaras Eesti-Türgi kaubandus- ja laevandusleping, mis jõustati 24. II 1929. Ses lepingus määrati, et kumbagi maa kaubad kasutavad sisseveol teise riigi käitlust, mis seal saab osaks enamsoodustatud riigi kaupadele; peale selle aga nähti veel ette tollimäärad, millistest kõrgemaid Türgi kohustus mitte võtma järgmistelt eesti kaupadelt: vineerplaatidelt, tooliselgadelt ning -põhjadelt, puuvillast, poolvillast ning villast riidelt. Samasuguse kohustuse Eesti võttis oma peale järgmiste kaupade suhtes, kui need on türgi päritoluga: tubak, rosinad, viigimarjad, pähkliid, puuvill ja vaibad. Sel lepingul ei olnud pikka aega, sest juba sama aasta 14. IX kaotas see kehtivuse, kuna Türgi valitsus ütles selle üles selleks, et saada vabad käed tollide tõstmiseks neile kaupadele, millede tollimäärad olid nähtud ette lepingus. Samal päeval, kui leping kaotas jõu, sõlmiti Ankaras nootide vahetuse teel Türgi välisministri ning sealse Eesti esindaja vahel uus kokkulepe, mis jõustus sama aasta 30. XI. Selle leppe kohaselt võidi importida kumbagi maa kaupa teise riigi piiridesse seal enamsoodustatud riigile lubatud tingimustel.

See ajutine lepe kehtis kuni 18. V. 1931. Siis alles astus tema asemele uus Eesti-Türgi kaubandus- ja laevandusleping, kuigi see le-

ping sõlmiti Ankaras ainult kaks päeva pärast ajutise kokkuleppe sõlmimist, s. o. 16. IX 1929. Uus leping, mille tekst väheste erinevustega vastas endise lepingu tekstile, säilitas senise enamsoodustuskäitluse, kuid kindlustas uuesti Türgile endises lepingus ettenähtud tollimäära rosinatele ning alandas 80% võrra endises lepingus ettenähtud tolli viigimarjadele. Eesti toodetest kindlustati teatud villasele ja puuvillasele kaubale 25% tollialandust Türgis. Sel kujul see leping vastas märksa enam, kui endine leping, Eesti-Türgi tegelikkudele kaubandussuhetele. Need eri tollisoodustused kaotati aga 17. I 1933 nootidega, milledest esimene kirjutatud 17. X 1932 ja teine 17. I 1933. Seekord soovis Eesti eritollisoodustuste kaotamist selleks, et tõsta tolli neile kaupadele. Arvatud välja kaotatud eritollisoodustused, jäi leping kehtima endiselt. Sel kujul see leping kaotas aga järjest enam oma tähtsusest sedamööda, kui võrd kumbagil maal muutus kordkorralt kindlamaks sisseveo ja valuuta korraldus. Lepingu täiendamiseks vastavalt ajanõuetele alustati läbirääkimisi Ankaras 27. II s. a. ning 13. III kirjutati alla Eesti-Türgi clearinglepe, mis nüüd juba kinnitatud meie Valitsuse poolt ning jõustus 28. III s. a. Ses leppes nähakse ette kõigepealt ulatus, millises Türgis lubatakse importida Eestis valmistatud pakkimis-, trüki- ning kirjutuspaberit ja pappi, puuvillast lõnga, jämedat linast riidet ning telefoniparaate. Samuti määratakse kindlaks, mis ulatuses võib vabalt importida Eestisse Türgist pärit tubakat, pähkleid, mandleid, pistaatsiaid, oliive, kuivatatud puuvilja, seesamiseemneid, tammeterüsid, siis oliivi-, seesami-, mandli-, pähkli- jne. õlised, tammeterüekstrakti, likööri ning teisi alkoholjooke. Üldiselt võib kumbagi maa vahel vahetada neid kaupu nüüd suuremas ulatuses kui varem. Uus kokkulepe määrab aga ka nende kaupade eest maksmise korra. Nimelt õiendavad kaubaostjad kumbagil maal kauba hinna oma maa keskpanka, kes igast säärasest sissemaksust teatab teise maa keskpangale, kus makstakse välja vastav summa kaubamüüjale sedamööda, kuidas samasse keskpanka kogub raha sissemaksudest, mis tehtud vastasmaalt ostetud kauba hinna tasumiseks. Seega saavad kumbagi

Väliskaubandus Türgiga. — Trade with Turkey.

	väljavedu — Exports									Sissevedu — Imports												
	Üldse Total		Villane riie Woollen Cloth		Linane riie Linen Cloth		Telefoni aparaadid Teleph. Appar.		Paber Paper		Kunst-sarv Artificial Horn		Üldse Total		Tubak Tobacco		Rosinad Raisins		Pähklid Nuts		Mitmes. ern. puu-villi ja seemned Other Fruits and Seeds.	
	tn.	1000 kr.	tn.	1000 kr.	tn.	1000 kr.	tn.	1000 kr.	tn.	1000 kr.	tn.	1000 kr.	tn.	1000 kr.	tn.	1000 kr.	tn.	1000 kr.	tn.	1000 kr.	tn.	1000 kr.
1923	0,2	3	0,2	2,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1924	0,8	4	0,3	4,4	—	—	—	—	—	—	—	55	75	43,1	72,0	—	—	—	—	—	10,3	4,4
1925	1	16	1,2	16,3	—	—	—	—	—	—	—	214	367	133,2	347,4	8,0	7,1	—	—	—	20,5	9,4
1926	2	19	1,6	19,1	—	—	—	—	—	—	—	353	666	338,7	659,7	1,5	1,2	—	—	—	5,1	19,1
1927	3	72	6,0	64,1	1,8	8,8	0,1	0,9	—	—	—	102	193	94,0	137,0	—	—	—	—	—	5,4	4,7
1928	10	49	1,9	24,9	4,6	14,1	1,0	9,1	3,0	1,1	—	25	42	17,0	31,4	1,5	0,7	1,2	2,2	—	7,8	6,8
1929	59	90	1,6	20,3	6,2	18,7	3,9	38,8	47,5	12,6	—	59	75	20,6	39,2	19,3	8,5	12,6	21,7	—	3,2	2,4
1930	30	40	0,4	4,8	6,3	19,3	1,4	11,0	22,1	4,5	—	286	226	66,3	114,1	183,0	69,8	27,0	34,9	—	7,7	5,7
1931	1	4	—	—	1,0	3,3	0,1	1,2	—	—	—	129	124	72,4	82,1	24,6	11,6	20,2	23,9	—	6,7	4,6
1932	142	44	—	—	—	—	2,2	21,0	138,4	9,6	1,6	2,8	102	109	77,9	90,0	0,8	0,1	11,9	12,1	8,9	4,9
1933	299	74	—	—	1,8	3,5	1,2	12,6	239,0	47,9	6,0	9,6	65	69	50,3	58,9	—	—	8,5	7,4	5,5	3,1
1934	72	72	—	—	2,8	5,4	3,3	39,4	55,6	10,3	10,1	16,5	137	124	—	—	80,0	50,5	8,3	12,4	1,2	1,2

maa eksportörid oma kauba eest raha siis, kui nad või nende kaasmaalased on ostnud vastavas väärtuses teise maa kaupa. See kord kindlustab Eesti-Türgi kaubavahetuse tasakaalu ning kõrvaldab raha ülekandmised mõne kolmanda maa kaudu. Kuna seni

Eestis tavaliselt ikka on ostetud suurema summa eest türgi kaupu, kui on müüdnud eesti kaupu Türgi, siis võimaldab uus kokkulepe jätkata eesti toodete senist eksporti Türgi ning seda ka suurendada.

KASEIINI SISSE- JA VÄLJAVEDU 1925—34. a.

IMPORTS AND EXPORTS OF CASEINE IN 1925—34.

Kaseiini tarbimine siseturul näitab juba pikemat aega püsivat tõusu. Eriti hoogsalt tõusis kaseiini tarbimine siis, kui meil hakati seda kasutama tehniliseks otstarbeks ning asutati Tallinna kaseiini- ja kunstsarvevabrik. Ei jätkunud enam kodumaa kaseiinist, vaid tuli vedada lisaks välismaalt. Iga aastaga suurenev kunstsarve (kaseiini produkt) ning kunstsarvest esemete tarbimine siseturul, kui ka müük välisurgudele näitab, et kaseiini minemil on häid väljavaateid.

Kaseiini sisse- ja väljavedu 1925—34. Imports and Exports of Caseine in 1925—34.

	Sissevedu — Import		Väljavedu — Export	
	ton	1000 kr.	ton	1000 kr.
1934	271	169	166	112
1933	273	123	11	8
1932	242	61	14	2
1931	343	149	45	19
1930	103	63	465	341
1929	89	74	208	164
1928	1	1	132	115
1927	0,2	0,2	228	186
1926	25	22	85	75
1925	0,1	0,0	108	71

1931. aastani ületas kaseiini väljavedu sisseveo, kuid 1931. a. alates jäi ülekaal sisseveole. Järjekindlalt ning suuremate ko-

gustena hakkasime vedama kaseiini sisse alles 1929. a., kui kaseiini töötlemine sai laiemal alusel. Tähenadatud aastal ostime kaseiini välismaalt 89 tonni ning siit peale suureneb selle sissevedu jõudsasti. Viimasel vaatlusaastal kasvas välismaalt sisseveetud kaseiini kogus 271 tonnile ehk 1929. aastaga võrreldes kolmekordseks. Kui varematal aastatel ostime kaseiini peamiselt Saksast ja Britist, siis viimastel aastatel importisime Argentiinast ja Prantsusest ning väiksemal määral Britist ja Saksast.

Jälgides väljaveetud kaseiini koguse liikumist aastate järgi, näeme suuremaid kõikumisi. Peagu iga aasta liigub ise suunas — ühel aastal väljavedu suureneb, kuna teisel kahaneb ning kolmandal jälle suureneb jne. Sarnane ebastabiilne koguse kõikumine aastate järgi oli tingitud peamiselt siseturu mahust, kuna välisurgudele sai saata ainult ülejääke. Sarnane olukord kestis kuni 1930. aastani, kuid siit peale kahanes väljavedu iga aastaga. Kuigi väljavedu näitab viimasel aastal jälle tõusu, ületab sissevedu ikkagi veel väljaveo 63,3 % võrra.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

● Tallinnas, Endla tän. nr. 9 asuva kla-verivabriku omandas J. Berkovitš, kel on hädid väljaveateid klaverite ekspordiks ja loodab vabriku tegevust suurendada. Vabriku tehniliseks juhiks jääb E. Ihse.

● Tartus, Tähe tän. nr. 72 asuv metal-litööstus A. Käärrik & J. Kivi laskis uudistoodetena turule lauanoad ja -kahvlid, missugused tarvitajaskonnas leidnud hea lugupidamise.

● O/ü. keemiateshas „Eesti Destil-laat“, Tallinnas, on asunud formaliini valmistamisele ja loodab katta nii siseturu nõuded kui ka eksportida.

● Masinate ehitustöökoda Joh. E. R. a b b a & Poeg, Vändras, Pärnumaal, on lasknud tu-rule väiksemamöödulise viljapeksu-masina ja saekaatrit, missugune sobiv peamiselt talundite ehitusmaterjali valmistamiseks.

● Majandusministeeriumile saabus kutse osavõtuks Liverpoolis 30. IV kuni 11. V k. a. korraldatavast toitlusnäitusest. Eesti esines viimane kord Londonis 1925. a. korraldatud toitlusnäitusel.

Majandus- ja Põllutööstusministeeriumid on leidnud soovitavaks Eesti osavõtu Liverpoolis korraldatavast toitlusnäitusest, kus esijoones pannakse välja või, munad, konserveid, joo-gid, maiustised jne.

● On kaalutud ka küsimust, kas esineda 28. IV kuni 5. V k. a. Posnanis korral-dataval rahvusvahelisel messil. Kuna import Poolasse suurte sisseveotakis-

tuste tõttu õige raske, on Eesti osavõtt vä-gagi küsitav; kuid Majandusministeerium on asunud siiski selgitama, kas ja kes sooviks esineda.

● Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

A. Kreekmann ja A. Tahvile seada sisse Tallinnas šamottkivide- ja katuse-papitööstuse. Ettevõttes leiab keskmiselt 10 töölit tööd ja valmistatakse mitme-suguseid tulekindlaid kive ja katusepappi.

O/ü. „Arbor“ seada sisse Tallinnas puutööstus, kus leiab 70 töölit tööd ja valmistatakse mitmesugust ehitusmaterjali ning lkastilaudu ja valmis kaste. Ettevõtte jõujaamas on seatud üles aurumasin 325 h. j. ja töömasinate jõuandjateks elektrimootorid kogujõuga 245 h. j.

Estimaa Põllumajanduse ja Tööstuse a/s. „Estakland“ Rakveres asuva jahu-veski täiendamiseks seada sisse vilja pe-semis- ja kuivatuosakonna. Nimetatud osa-konna sisseseadmisega kujuneb tähendatud jahuveski üheks moodsamaks veskiks kodu-maal.

Kunstsarvetööstusele „Estico“, Tartus, valmistada tselluloid-teoste must-reid vabriku alumise korra ruumes, kuid teha seda suure ettevaatusega ja võtta tarvitusele kõik abinõud võimalikkude õnnetuste ärahoidmiseks.

Tallinna elektrijaama vana kat-lamaja iganenud raudkorstna osaliseks uuendamiseks umbes 15 m pikkuses.

LAEVANDUS

TALLINNA SADAM 23.—30. III. — TALLINN HARBOUR.

Möödunud nädalal oli laevasõit Tallinna sadamas veidi elavam eelmistest. Liinilaevu liikus sadamas rohkem, neid tuli sisse kogu-arvult 9 ja läks samapalju välja. Liinilae-vad tulid sisse järgnevalt: Saksast tuli 3 laeva 1502 tn segakaubaga meile, ühtlasi tuues 10 reisijat, Belgiast tuli 2 laeva, tuues meile 843 tn kaupa, Inglisest tuli 1 laev 80 tn segakaubaga, Prantsusest 1 laev 140 tn segakaubaga, Rootsist 1 laev 37 tn. segakau-

baga ja 3 reisijaga ning Helsingist 1 laev 178 tn segakaubaga ja 99 reisijaga. Välja läks liinilaevu järgnevalt: 3 laeva läks Saksa segakauba, metsamaterjali ja 33 reisijaga, Inglisse läks 2 laeva segakaubaga (672 tn) ja metsamaterjaliga (881 tihum.), Prantsusse läks 1 laev segakauba ja tselluloosiga, Bel-giasse 1 laev segakaubaga (126 tn) ja 6 reisi-jaga, Helsingisse 1 laev 73 reisijaga ja sega-kaubaga ning Rootsi 1 laev segakaubaga.

Juhuslikke (tramp) laevu tuli möödunud nädalal sisse kaubandusliku otstarbega 4 laeva, muil põhjusil 2 laeva. Rootsist tuli meile 2 laeva, neist üks tõi 500 tn superfosfaati, teine tuli kaupa võtma Itaalia jaoks. Peale selle tuli 1 laev Taanist tünnilaudade-

ga (150 tn) ja üks laev Inglisest kivisütega (1612 tn). Tühjalt tulid: 1 eesti laev Hollandist orderi saamiseks ja remonti ja 1 Saksa laev Saksast avarii puhul. Välja läks 1 tramp-laev Itaaliasse vineeri, kartulijahu ja kartulitega.

VALUUTAHINNAD.
EXCHANGE RATES.

	Tallinna börs				Londoni börs	
	100 \$, 100 £ jne. eest Eesti krooni				1 £ eest \$, Saksa mk. jne.	
	1. IV. 1935		26. III. 1935		1. IV. 1935	26. III. 1935
	Ost	Müük	Ost	Müük		
\$ (dollar)	377	385	378	386	4,7762	4,7868
£ (Inglise n.)	1811	1835	1811	1835		
Saksa riigimark	148,50	147,00	148,50	147,00	11,89	11,93
Soome mark	7,98	8,10	7,98	8,10	229,02 ¹	226,62
Prantsuse fr.	24,85	25,15	24,95	25,25	72,47	72,65
Belgia belga	—	72,00	—	88,50	28,125	28,50
Helveetsia fr.	122,05	123,55	122,55	124,05	14,78	14,815
Itaalia liir	31,15	31,65	31,05	31,55	57,81	58,09
Eesti kroon	—	—	—	—	18,50 ¹	18,25
Rootsi kroon	93,40	94,60	93,40	94,60	19,392	19,391
Taani kroon	80,85	82,05	80,85	82,05	22,40	22,40
Norra kroon	90,95	92,15	90,95	92,15	19,602	19,602
Tšehhoslov. kr.	15,70	16,00	15,80	16,10	115,00 ¹	114,62
Hollandi kulden	254,56	257,56	255,95	258,95	7,0675	7,09
Läti latt	121,05	123,30	121,55	123,80	16,00 ¹	14,75
Cerv. rubla	—	—	—	—	5,55 ¹	5,50
Austria šilling	70,50	71,90	71,10	72,50	25,68 ¹	25,50
Ungari pengö	—	—	—	—	27,00 ¹	26,75
Poola slott	71,00	72,00	71,35	72,35	26,50 ¹	25,48
Leedu litt	62,30	63,70	63,35	64,25	23,75 ¹	23,50
Danzigi kulden	122,05	123,55	122,55	124,05	—	—

¹) 30 III 1935

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU.
EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas	18/III-	1935. a.	1934. a.	1933. a.
	25/III- 31/III 1935	24/III 1935	1. I kuni 31. III.	1. I kuni 1. IV	1. I kuni 2. IV
VÕI (tonni)	106,7	122,1	1387,5	1273,5	1070,5
<i>Butter (tons)</i>	—	—	—	—	—
Sellest:	—	—	—	—	—
Saksa . . .	9,6	48,4	522,4	650,8	461,1
Inglise . . .	63,0	58,7	767,9	655,9	246,4
Belgiase . . .	—	—	99,7	12,1	180,4
Soome . . .	—	4,8	4,8	2,1	—
MUNAD	—	—	—	—	—
(tuh. tk.) —	—	—	—	—	—
<i>Eggs (1000)</i>	135	—	140,4	83	—
Sellest:	—	—	—	—	—
Inglise . . .	135	—	140,4	65	—
Saksa . . .	—	—	—	—	—
PEEKON	—	—	—	—	—
(tonni) —	—	—	—	—	—
<i>Bacon (tons)</i>	98,7	15,9	576,1	747,6	785,0
LINA (tonni)	—	—	—	—	—
<i>Flax (tons)</i>	32,7	35,5	1844,0	1517,8	1234,7
Sellest:	—	—	—	—	—
Inglise . . .	32,7	35,4	1640,0	1048,8	601,5
Belgiase . . .	—	—	70,3	51,0	490,4
Soome . . .	—	—	11,2	33,1	84,0
Saksa . . .	—	—	20,1	295,1	1,2
Prantsuse . . .	—	—	10,3	60,5	50,2

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÕITURG — BUTTER MARKET.

Möödunud nädalal muutus võituru seisukord Inglise elavamaks, misjuures asumaade võihindade liikumises võis märkida isegi paranemist. Taani võihind Londonis jäi püsima endisele tasemele, s. o. 102 š cwt, kuna Eesti võihinna noteering Manchesteris näitas edasi väikest nõrgenemist. Nii noteeriti Eesti võihind möödunud nädalal Manchesteris 79—80 š cwt eelmise nädala 79—81 š vastu. Kuna Saksas eelmise nädala võihind jäi endiseks (100 Rmk kv), noteeriti Saksa mineva võikoguse osatähtsuse suurenemise tõttu meie eksportvõi hinnaks 109 snt kg, mis on eelmisest noteeringust 6 snt võrra kõrgem.

Või väljaveo kujunemine käesoleval aastal Euroopa karjamajanduslikest maadest läheb mitmes suunas. Nii näiteks langes või väljavedu Taanist ja Rootsist, kuna Hollandist või kui ka juustu väljavedu näitab suurt tõusu, võrreldes möödunud aasta sama ajaga. Üldiselt aga võikoguste läbikäik maailmaturul on senini väiksem kui möödunud aastal.

Siseturul maksus või möödunud nädalal snt kg: Tallinnas — meiereivõi (lauavõi) 160 snt, taluvõi (kõögivõi) 135 snt, Tartus — meiereivõi I s. 145—155 snt, II s. 138—145 snt, taluvõi 120—145 snt, Viljandis — meiereivõi 160 snt (kauplustes), taluvõi

(Vt. järg lhk. nr. 245.)

TÄHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. II.	25/III	18/III	+	Veebruar		English Nomenclature see No. II.	25/III	18/III	+	Veebruar	
	31/III	24/III		1935	1934		1935	1935		1934	
SURMÜÜGIHINNAD Tallinnas (börsikom. noteerin-gute järgi (kr. kv))											
Teravili, jahu ja kartul											
1. Rukis	11,75	11,75	0	11,83	11,71	70. Searasv, sulatamata . . .	60	60	0	75	85
2. Nisu	13,50	14,50	-0,9	14,50	19,00	71. " sulatatud . . .	70	80	-12,5	90	120
3. Oder, õie	8,75	8,75	0	8,75	15,83	72. Loomarasv, sulatamata . . .	50	50	0	50	50
4. " sööda	7,50	7,50	0	7,25	11,16	73. " sulatatud . . .	60	60	0	60	60
5. Kaer	14,12	13,98	+1,4	3,78	13,40	74. Heeringad, soolatud . . .	50	50	0	50	60
6. Rukkijahu	21,50	21,50	0	21,29	23,50	75. Rähmed, värsked . . .	34	20	+7,0	27	29
7. Rukkipüül	33,00	33,00	0	33,00	42,17	76. Kilud	24	25	-4	—	—
8. Nisupüül (kõrgem sort) . . .	—	2,28	0	2,20	2,35	77. Riis	60	60	0	60	60
9. Kartulid, eksport	2,00	2,00	0	2,00	1,52	78. Manna	40	40	0	40	50
10. " piirituse	1,75	—	0	—	1,52	79. Kartulijahu	25	25	0	25	30
11. " vabriku	—	—	0	—	—	80. Suhkur	43	43	0	43	44
Piimasaadused ja kunstvõi											
12. Junst ävetsi (kg)	1,25	1,25	0	1,20	1,18	81. Sool	5	5	0	5	7
13. Margariin	0,65	0,65	0	0,67	0,68	82. Ristikhein	4,6	4,6	0	4,5	7,1
Koloniaalkaubad											
14. Suhkur, inglise	42,63	42,63	0	41,88	43,88	83. Aasahein	3,7	3,7	0	3,7	6
15. Sool, Vene	2,50	2,50	0	2,60	4,25	84. Põletispuud, kase (m²) . . .	563	563	0	563	562
16. " Saksa	2,50	2,50	0	2,50	4,52	85. " männi	352	352	0	352	352
17. " inglise	2,50	2,50	0	2,50	—	86. Petrooleum (lt)	12	12	0	11	16
18. Riis, Burma II	45,00	—	—	45,25	44,00	PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
19. Tee, Or. Pek., Iseilon (kg) . . .	5,75	5,75	0	5,75	7,05	Rukis — (kr. kv.)					
20. Kohv, Rio, Santos jne. " . . .	4,75	4,75	0	4,75	6,35	87. Hamburg (La Plata)	7,71	7,82	—	8,42	—
21. Heering., S. Matties (tünn) . . .	—	35,00	—	35,00	53,38	88. Chicago	8,10	8,20	-1,2	—	—
22. " Matfals "	—	39,50	—	39,50	60,00	89. Winnipeg	7,30	7,22	+1,1	7,88	8,3
Ehitusmaterjal											
23. Telliskivid (1000 tk.)	35	35	0	35,00	40	Nisu — (kr. kv.)					
24. Tsment (tünn)¹)	6,63	6,63	0	6,63	—	90. Hamburg (Manitoba I)	13,42	13,33	+0,7	13,18	—
25. Lubi	—	—	—	—	3,50	91. Liverpool	10,47	10,19	+2,7	9,30	8,71
26. Tsinkvalge (kg)	0,43	0,43	0	0,45	0,59	92. Chicago	18,03	12,99	+0,3	13,24	11,51
27. Ooker "	0,22	0,22	0	0,22	0,23	93. Winnipeg	11,69	11,68	+0,1	11,85	8,87
28. Värnits "	66,50	66,50	0	65,00	71,00	Mais — (kr. kv.)					
Metallid											
29. Raud, sordi	14,00	14,00	0	14,00	12	94. Tallinn	—	—	—	—	—
30. Teras, vedru	25,00	25,00	0	25,00	25	95. Chicago	11,66	11,62	+0,3	12,44	7,86
31. Inglise	480	480	0	491,25	538	Või. (snt. kg)					
32. Soatina	29	29	0	29,00	40	96. Tallinn	109	103	+5,8	128	112
33. Vaskplekk, punane	163	163	0	163,18	170	97. Kindlustatud hind	140	145	-3,4	145	150
34. " valge	135	135	0	136,88	153	Londonis.					
35. Tsinkplekk	67,50	67,50	0	67,50	67,50	98. Taani	182	180	+1,1	205	180
Riie ja nahk											
36. Puuvillaneriie, bias (mtr)	0,56	0,56	0	0,56	0,56	99. Eesti	—	—	—	—	—
37. " mital "	0,42	0,42	0	0,42	0,42	100. Läti	—	—	—	160	182
38. Tallanahk, Eesti nah. (kg)	2,38	2,38	0	2,18	2,25	101. Leedu	—	—	—	171	128
39. " Am. nah. I s. "	2,38	2,38	0	2,50	2,55	102. U-Meremaa	135	135	0	159	122
Kütteained, õlid jne.											
40. Kivistul, auru, Newcastle	2,55	2,55	0	2,50	3,40	Manchesteris.					
41. " sepa	2,75	2,75	0	2,75	3,90	103. Taani	185	181	+2,2	208	162
42. Põlevkivi, I-a s.	0,85	0,85	0	0,85	0,85	104. Eesti	143	143	0	174	126
43. Turvas	0,83	0,83	0	0,84	0,83	105. Läti	141	143	-1,4	176	—
44. Põlevkiviõli	5,25	5,25	0	5,25	5,25	106. Soome	163	160	+1,9	188	139
45. Nafta, Ameerika ja Poola	10,00	10,00	0	10,88	11,50	107. Rootsi	167	165	+1,2	195	137
46. Petrooleum, Vene ja Am.	10,75	10,75	0	10,56	12,50	Berliinis.					
47. Bens., R-põlevk. segab. (lt)	0,27	0,27	0	0,27	—	108. Saksa margivõi	373	378	0	372	352
48. " välismaa, I sort "	0,29	0,29	0	0,29	—	109. Peen meiereivõi	304	304	0	333	335
VÄIKEMÜÜGIHINNAD Tallinnas (snt. kg.)											
49. Rukis	—	—	—	—	13,5	110. Meiereivõi	353	353	0	352	316
50. Nisu	—	—	—	—	—	111. Kopenhaagenis. — Taani	134	134	0	160	117
51. Oder	—	—	—	—	17	Peekon. (snt. kg)					
52. Kaer	8,5	8,5	0	8,4	11,5	112. Tallinn 60 — 72 kg I s.	53 ^{a)}	52 ^{a)}	+1,9	54	70
53. Rukkijahu	14,3	13,8	+3,0	13,8	13,2	113. " { 55,5—59,5 " "	48 ^{a)}	47 ^{a)}	+2,1	49	65
54. Sepikujahu	18,5	18,5	0	18,4	26	114. " { 72,5—75,0 " "	44 ^{a)}	43 ^{a)}	+2,3	45	61
55. Kartulid	3,5	3,5	0	3,2	3	Londonis (hõrgem not.)					
56. Piim, lahaine (liiter)	10	10	0	10	9	115. Taani	153	153	0	151	171
57. Või, meierei	150	150	0	159	158	116. Eesti	143	143	0	133	160
58. " taluvõi	135	135	0	144	141	117. Läti	139	139	0	132	160
59. Koor, rõõsk (liiter)	100	100	0	100	93	118. Leedu	143	143	0	133	160
60. " hapu	90	90	0	93	95	119. Rootsi	148	148	0	144	167
61. Kanamunad (paar)	8	8	0	11	12	120. Iiri	168	168	0	165	185
62. Sealiha, keedulihaga	45	45	0	50	59	121. Poola	139	139	0	134	156
63. " praehliha	50	50	0	55	64	Lina — Võru-Petsert.					
64. Loomaliha, supiliha	50	50	0	35	29	122. Ristna (R)	185	135	0	137	88
65. " praehliha	65	65	0	60	50	123. Hoffsdreiband (HD)	128	126	0	128	75
66. Vasikaliha, esim. veer.	30	30	0	40	39	124. Dreiband (D)	117	117	0	119	67
67. " tag. "	40	40	0	50	48	125. Ordina-dreiband (OD)	106	106	0	108	58
68. Lambaliha, esim. veer.	35	45	-22	51	60	126. L. ordin. dreib. (LOD)	95	95	0	97	50
69. " tag. "	40	50	-20	56	65	127. Takuprakk (H)	83	88	0	85	38
Mujal Eesti.											
128. Ristna (R)											
129. Hoffsdreiband (HD)											
130. Dreiband (D)											
131. Ordina. dreiband (OD)											
132. L. ordin. dreib. (LOD)											
133. Takuprakk (H)											

1) fr. Rakvere; 2) I/IV — 7/IV; 3) 25./III — 31./III.

120—130 snt, Pärnus — meiereivõid 155—160 snt (kauplustes), taluvõid 140 snt, Valgas — meiereivõid I s. 140—150 snt, II s. 135—140 snt, taluvõid 125 snt, Rakveres — meiereivõid 160 snt, taluvõid 130—145 snt ja Kuressaares — meiereivõid 120 snt ja taluvõid 100 snt kg. Eelmise nädala hindadega võrreldes võime siseturu vöihindades märkida

püsimit. Kuna 1. aprillist alates on riigilt kindlustatud eksportvõid hinnatase 5 snt võrra madalam, s. o. 140 snt kg, vöib ka siseturul vöihind vastavalt nõrgeneda.

Möödunud nädalal väljaveetud vöikogusest läks Saksa 1220 tünni, Inglisse 965 tünni.

PEEKONITURG — BACON MARKET.

Peekoniturul püsib kindel tendents. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering jäi püsima 80 š-le tsentner. Kokkutoodud sigade arvu langemisega 1900 seale 2802 sea vastu eelmisel nädalal suudeti tõsta peekonsigade noteeringut 1 snt kg-lt.

Käesoleval nädalal maksavad eksporttapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 —72 kg	53	48	42	
55,5—59,5 "	} 48	} 44	} 38	Sise-
72,5—75 "				turu
75,5—80 "				44

TAPALOOMADE- JA LIHATURG — CATTLE AND MEAT MARKET.

Veiseliha ja elusveiste hinnad jäid püsima eelmise nädala tasemele. Liha maksus 28—45 snt kg. Käesoleva nädala alul märgiti väikest lihashindade kõvenemist. Esmaspäeval veiseliha alla 30 snt kg müügil ei olnud. Eluskaalu alusel on maal kui ka Tallinnas tehinguid sõlmitud: nuumatud 28—30 snt, keskmised 25—27 snt ja lahjad 20—23 snt kg piires. Suurt hinnatõusu ei ole loota, sest hinnad on suhteliselt teiste liha-liikidega võrdlemisi kõrged, küll vöib loota hindade püsimit eelmise nädala tasemel.

noorte sigade lihashinnas ei ole. Kuna praegu Tallinna linna tapamajas tapetakse Vene ekspordiks rasvasigu, kelle eluskaalust maksakse kuni 33 snt ja tapakaalust 45 snt kg, tuleks talupidajail seda eriti pidada silmas ja rasvasigade eluskaalust maal nõuda niimetatud hinda.

Lihahinnad teiste linnade turgudel (snt kg).

	Sealiha	Veiseliha	Vasikaliha	Lambaliha
Tartu	40—44	25—40	15—30	40—45
Viljandi	38—40	40—45	20—28	39—40
Pärnu	35—38	28—35	23—35	40—50
Valga	35—40	35—45	15—25	35—40
Võru	38—42	25—40	20—30	—
Rakvere	35—42	25—45	20—35	40—50
Narva	40—48	45—50	30—35	40—65
Kuressaare	35—45	20—25	15—18	30—35

Vasikaid turul keskmiselt. Nuumvasikate liha maksus 40—50 snt, keskmised 32—41 snt ja lahjad 28—33 snt kg. Käesoleva nädala alul märgiti vähehdast kõvenemist. Kuna praegu on vasikate pakkumise hooaeg, siis suurt tõusu loota ei ole. Eluskaalu alusel sõlmitakse vähe tehinguid. Tehinguid tuleks sõlmida 23—40 snt kg piires vastavalt headusele.

Nahkade hinnad: Veisenahad toored, soolamata 60—63 snt kg; soolatud 70—75 snt kg. Mullikate toornahad 65—70 snt ja soolatud 80—85 snt kg.

Vasikanahad 2,75—3,35 kr tükk, kaalus üle 3,5 kg kr 1,10 kg.

Lambanahad: jakk 3—4 kr tükk, lamm 2,5—3 kr, sec lamm, 1,75—2,25 kr, paljad 2 kr, korb ja praak 0,75—1,25 kr. tükk.

Lambaid turul vähehdaselt. Siseturul lihashinnad püsivad 40—55 snt kg piires. Eksportlammaste tapakaalu hinnaks noteeriti 80—85 snt kg ja eluskaalu hinnaks 30—35 snt kg. Lahjemate siseturulammaste eluskaalu hinnaks märgiti 27—30 snt kg. Siseturul lambalihashinnad püsivad, samuti on loota ka eksportlammaste hindade püsimit.

Hobustenahad 8—15 kr tükk.
Soolikate hinnad: Veisesoolikad 4—5 kr sats, lammaste 0,60—1 kr sats, sea 50—90 snt sats. Hobusesoolikad 20—22 snt m. Tööstustoorrasv 28—35 snt kg, sulatatud 50—60 snt kg.

Sigu müügil keskmiselt. Liha maksus 38—43 snt. Suurt hinnavahet rasva- ja

KANAMUNATURG — EGG MARKET.

Kanamunahindade liikumine maailma- kui ka siseturul jätkub langevas suunas. Kanamunade tootmise hooajalisuse tõttu on praegune hindade langus täiesti normaalne, kuna pakkumine näitab tõusu. Seejuures aga üldine kanamunade hindade tase maailma tähtsamal kanamunade turul — Inglises, osutub vähe kõrgemaks, võrreldes möödunud aasta sama ajaga.

Kuna kanamunahinnad siseturul on praegu veel kõrgemad kui välisurgudel, puudub munade väljavedu senini, peale mõne väikese

saadetise. Munade suurem väljavedu loodetavasti algab käesoleva kuuga, mil toodangu suurenemine paratamatult sunnib otsima munade mahutusvõimalusi välisurgudele.

Siseturul maksusid kanamunad möödunud nädalal snt paar: Tallinnas 6—10 snt, Tartus 7—8 snt, Viljandis 7—8 snt, Pärnus 7—8 snt, Narvas 7—9 snt, Valgas 6—8 snt, Rakveres 7 snt, Võrus 6—7 snt, Kuressaares 7—8 snt. Võrreldes eelmisel nädalal maksunud hindadega on langus keskmiselt 1 snt paari kohta.

TERAVILJATURG — GRAIN MARKET.

Möödunud nädalal kestis maailma teraviljaturul nisuhinna kõvenemine edasi, kuna rukkihind näitas endiselt kaldumist langusele. Tähtsamate teraviljabörside noteeringud kr. kv olid järgmised (sulgudes eelmise nädala hinnad): rukis Chicago 8.10 (8.20), Winnipeg 7.30 (7.22), Hamburg (La Plata) 7.71 (7.82); nisu Chicago 13.03 (12.99), Winnipeg 11.69 (11.68), Hamburg (Manitoba I) 13.42 (13.33), Liverpool 10.47 (10.19) ja mais Chicago 11.66 (11.62).

Nisukaubanduses on viimasel ajal märgata tunduvalt suurenevast nõudmist Kanada nisule, sest lõunapoolkera eksportmaade tagavarad on langenud palju kiiremini kui möödunud aastal ja seepärast on ka pakkumispinge neist maadest palju väiksem eelmisest aastast. Seega lõdvenes tunduvalt maailma nisuturul suurte tagavarade tõttu olnud pakkumispinge, mis mõjutab omakorda otsest nisuhindade paranemist, milline avaldub juba börsidel.

Rukkikaubanduses mõjuvad hindu langevatavalt Argentiina rekordsed rukkitagavarad, millele praegu otsitakse mahutamistvõimalusi. Tõenäoliselt välisrukkist vajavateks riikideks on praegu Austria, Holland, Belgia ja madala

müügihinna korral ka Taani. Saksas arvatakse, et ei ole praeguste rukkitagavarade korral vajadust impordi järgi. Statistilise arvestuse järgi peaks sealsetel talupidajatel rukkist olema enam kui vaja nende harilikku nõude rahuldamiseks.

Söödaviljaturul hoiab hindu madalal hea Argentiina maisisaak ja teisalt Prantsuse denatuuritud nisu odavahinnaline müük. Nii on juba mõned müügitehingud Inglises toimetatud, kusjuures hinnaks on 7,00 kr. kv, milline osutub tunduvalt madalamaks praegusest odra- kui ka maisihinnast.

Siseturul suurmüügil on hinnas tõusnud A/S. Rotermanni rukkijahu ja on praegu viimase börsinoteeringu järgi 14.30 kr. kv, teised noteeringud on endised, s. o. rukkijahu Puhk ja Poegade veskis 13.55—14.35 kr. kv, rukis 11.50—12 kr., nisu 13—14 kr., kaer 7—8 kr. ja oder (toidu) 8.50—9 kr. kv.

Väikemüügihinnad turgudel (kr. 10 kg).

	Tallinn	Tartu	Viljandi	Pärnu	Valga
rukis	—	1.15	1.15	1.20	1.15
nisu	—	1.40	1.40	1.50	1.40
oder	—	0.90	1.00	1.00	1.10
kaer	0.85	0.75	0.80	1.00	0.75
rukkijahu	1.43	1.25	1.30	1.30	1.25
nisujahu	1.85	2.00	2.00	1.80	1.80

LINATURG — FLAX MARKET.

Lääne-Euroopa linakaubanduse keskustes oli äriiline tegevus märtsikuu kestes väga vaikne. Vene ja Läti linamonopolid puudusid turult; mõlemil näib veel olevat müümata tagavarasid, kuid neist taheti kõrgeid hindu saada. Ketrarjad leidsid, et neile ei ole monopolide poolt nõutavad linahinnad praeguste

lõngahindade juures vastuvõetavad ja sellepärast märgiti Vene ja Läti linade hindu noteeringutes ainult nimelistena. Üldiselt oli olukord ostjate ja müüjate poolt nii tagasihoidlik, et suurte koguste peale lepingute sõlmimiseks puudusid väljavaated.

Läti ja Vene lina hindade kõrgel püsimi-

seks aitasid kaasa Saksa ja Vene vahel olnud läbirääkimised uute tehingute asjus. 1. apr. levis kuuldusi, et mainitud läbirääkimised olevat luhtunud ja sakslased ei ostvat lähematel kuudel Vene linu. Kui need kuuldused vastavad tõele, siis peavad venelased oma lina tagavarad peamiselt Inglise turule mahutama ja selle tagajärjeks võib olla linahindade üldine lõdvenemine.

Dundee linabörsil märgiti Ida-Euroopa lina hindu cif Ida-Inglise sadamad 1 inglise tonni eest naelsterlingites järgmiselt:

	27. III 35	18. III 35	28. III 34
Petseri-Võru R	£ 85	£ 86	£ 63
Läti liivi R	£ 89	£ 89	£ 63
Vene kasteloo IV gr. I s.	£ 95	£ 95	£ 63
Pärnu takud I s.	£ 65	£ 65	£ 41

Tallinnas linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 29. märtsil 1935. a. noteeriti lina

kokkuostuhinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu sentides järgmiselt:

	Petseri- ja Võrumaal	Mujal Eestis
ristna	R 135	133
hoffsdreiband	HD 126	124
dreiband	D 117	115
ordinaarddreiband	OD 106	104
low-ordinaarddreiband	LOD 95	93
takuprakk	H 88	81
takk I sort		95
" II "		88
ehitustakk		15

Tendents: Ostjad ja müüjad tagasihoidlikud.

Petseri laadal 1. apr. 1935. a. otsid kaupmehed talupidajailt kokku umbes 30 000 kg lina hinnaga 120 senti 1 kg eest ristna standardsordi alusel.

KARTULITURG — POTATO MARKET.

Virumaal raudteejaamades võetakse selle nädala alul veel kartuleid vastu ekspordiks. Nädala lõpul läheb üks saadeti välismaale. Peale selle ostavad kartuleid piiritusvabrikud ja tärklisvabrikud. Piiritusvabrikutest osa on lõpetanud juba töötamise. Tärklisvabrikud alustavad tööd niipea kui jõuavad kartuleid vastavalt kokku võtta.

Kartulihindade noteerimise komisjoni koosolekul teisipäeval noteeriti järgmised hinnad:

1. Söögikartul Virumaal raudteejaamades kr 2,15—2,35 kv.
2. Tööstuskartul piiritusvabrikutes kr 1,80 kuni 2,00 kv., tärklisvabrikutes kr 1,75 kv.

AEDVILJATURG — VEGETABLE MARKET.

Aedviljaturule ilmus möödunud nädalal juba suuremal arvul värsked kurke. Esimesest kurkidest maksti 1—1,5 kr. tükk. Käesoleva nädala alul langes aga nende väljamüügihind juba 0,6—1 kr. tükk.

tasemel, kuna Soome turg ostab meilt sibulaid väga piiratud arvul ja et meie sibulate tagavarad on veel võrdlemisi suured. Igal nädalal eksporditakse meilt keskmiselt 200—300 kotti sibulaid Soome.

Tugevasti langes hinnas ka värsked salat. Möödunud nädala alul müüdi salatit suurel viisil veel 2 kr. eest kg, nädala lõpul ja käesoleva nädala alul vaid 150 snt kg. Väikemüügihindade järgi maksti salati kg-st 1.80 snt.

Õunte hind seisis endisel tasemel, aga nende pakkumine turul suurenes märgatavalt. Seletatav on see sellega, et praegu viimaseid hoiuruumidesse paigutatud õunu saadetakse kiiresti turule, kartes hindade kukkumist värsked aedvilja pakkumise suurenemisega.

Rediste hind langes möödunud nädalal vähem. Üksikmüügil nõuti rediste kimbust 15—16 snt, nagu eelmisel nädalalgi, kuid sisseostuhinnad turukauplejate juures ei tõusnud enam üle 10 snt kimp.

Sidrunite hinnad kerkisid 2—3 kr. võrra kastilt, kuna käesoleval nädalal sissetoodav kaup läheb arvatavasti veelgi kallimaks.

Võrdlemisi suurel arvul ilmus turule mädarõigast ja seda müüdi käesoleval nädalal 80 snt — 1 kr. kg.

Kaunis palju oli näha turul kuivatatud õunu, mille kg-st maksti 150—180 snt. Üksikutel juhtudel müüdi kuivatatud õunu ka

Sibulate hind püsis endiselt liiga madalal

Kr. 1.30 eest, kuid kvaliteedilt oli see ebatühtlane kaup.

Aedviljaturul on loota veelgi elavamat liikumist lähematel nädalatel, kuna kasvumaja redise ja salati asemel hakkab ilmuma juba

redis ja salat lavadest. Samuti töötab ka pühade-eelne hooaeg tuua elavust aedviljaturule. Hinnad aga jäävad püsima vist võrdlemisi madalale tasemele, kuna kauba pakumine muutub võrdlemisi elavaks.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

PÖLLUMAJANDUSE ÜBERKORRALDUS P.-AM. ÜHENDRIIGES. AGRICULTURAL ADJUSTMENT IN THE UNITED STATES.

U. S.A. põllutöömistri (Secretary) viimane aruanne sisaldab ülevaate 12. V 1933 kehtimapanud Põllumajanduse ümberkorraldamisakti (Agricultural Adjustment Act) teostamisel saavutatud tulemusist. Järgnevalt toome olulisemad punktid sellest ettekandest.

Toodangu kontroll. 1933. a. nisu, puuvilla, tubaka ja sealiha tagavarad
Production Control.

Ühendriiges kasvasid kolossaalseiks sõjaaegse paisunud toodangu, majandusliku natsionalismi, väliskaubanduse kokkukuivamise, välisturgude kadumise ja sisetarvise tarbimise vähenemise tagajärjel. Tol ajal toodangu kontrolli mõiste näis olevat sünonüümne toodangu piiramisega. Toodangu kontrolli mõiste haarab aga toodangu liikumist nii üles- kui allapoole ja tähendab toodangu kohandamist turunõuetele.

Toodangu vähendamine langeva nõudmise ajastul ei ole uudis. See on koguni loomulik ja oludest pealesunnitud arengukäik. Põllumajandus ei saa vähendada oma toodangut kiiresti põhjustel, mis tuntud üldiselt. Kasutamata farmid kannatavad enam kui kasutamata vabrikud. Põllumajandus vajab tootmise kontrolli peamiselt selleks, et hoida ära suurejoonelisi kõikumisi nii toodangus kui hindades, mis viivad korduvaile üle- ja alproduktiooni tsüklusile.

Toodangu kontrollil on, olgugi et pandud kehtima hädaabinõuna, nii püsiv kui ka ajutine (hädaabi) väärtus. Põllumajandus pöörduks tagasi mõttetule tootmisele, mis kutsuks välja endised tsüklid, kui kaotataks kooperatiivne toodangu korraldamispõhimõte. Nii omavahelise kooperatsioonita kui ka va-

litsuse kaasabita farmerid ei jõuaks hoida alal kuigi kaua rahuldavat tasakaalu toodangu ja turunõudmise vahel. Agricultural Adjustment Administration võimaldab sellise kooperatsiooni, ilma et toodangu kontroll viiks monopoli seisukorrani. Viimase eest kaitsevad kaks asjaolu: 1) farmerite loomulik soov kasutada ära igat võimalust kasu saamiseks ja 2) asjaolu, et toodang on vaid üks tegureid, mis määrab hinna. Farmerite sissetulek oleb oluliselt tarvitajaskonna ostujõust, mille tõus aga omakorda oleneb tööstusolude paranemisest. Põllumajandus ükski ei ole võimaline saavutama majanduslikku õitsengut. Valitsuse sihiks on aga aluse panemine külluse ajastule. Selles mõttes A. A. A. koostades plaane 1935. ja 1936. aastate peale võttis eriti kaalumisele võimalused, mille abil saaks tõsta põllumajanduse ja kogu rahva õitsengut põllumajandustoodangu piiramise teel.

Toodangu kontrolli tulemused.
*Results of
Production Control.*

Agricultural Adjustment Act mainib, et toodangu kontrolli sihiks on õiglase vahekorra jaluleseadmine põllumajandussaaduste hindade ning tööstussaaduste hindade vahel. Viimase aasta jooksul valitsuse poolt astutud sammud kui ka pöud aitasid kaasa mõjuvalt liigsete tagavarade vähendamiseks. Farmisaaduste hinnad tõusid tunduvalt, ilma et seeläbi oleks vähenenud tarbimine. Põllumajandussaaduste hinnatase 1934. a. oli 102% sõjaeelsest tasemest, kuna ta 1933. a. võrdus vaid 55%-le samast tasemest. Põllumajandussaaduste hinnatõusu mõju vähendas küll osalt tööstussaaduste hindade tõus, siiski aga võrdus farmisaaduste ostujõud 1934. a. 81%le sõjaeelsest tasemest, kuna vastav protsent 1933. a. oli vaid 55. Far-

mississetulekud 1933. a. ületasid 1932. a. omi 16% võrra ning 1934. a. lõppkokkuvõtete järgi sissetulekud tõusevad veelgi 19% võrra. Farmerite rahaline sissetulek farmisaaduste müügist, preemiast ning rentidest, arvatud kaasa ka A. A. A-lt elusloomade müügist saadud summad, arvutuste kohaselt võrdub 6 miljardile dollarile, 1933. a. see võrdus 5 miljardile ning 1932. a. 4,3 miljardile dollarile. Ka näitasid farmide hinnad aasta jooksul, mis lõppes 1. III 1934, 1920. aastast alates esmakordselt tõusu. Farmihindade (kinnisvara) paranemine kahjuks polnud ühtlane kõigis rajoones. Seda ebalihlust põhjustas asjaolu, et bruttosissetulekud teraviljadest tõusid märksa tundavamalt sissetulekutest lihakarjapidamisest.

Dollari ümberhindamine osutus põllumajandusele kasulikuks, kuna toorainete ja farmisaaduste hinnad reageerisid kiiresti, seevastu aga farmerite ostuained näitasid vaid pikaldast tõusu.

Nisumüük 1933—34. a. andis sissetulekut (preemiad arvatud välja) 264 milj. dollarit eelmise (1932) aasta 195 milj. dollari vastu. Seejuures müüdi vaid 368 milj. bušelit eelmise aasta 524 milj. bušeli asemel. Preemiast saadi 99 milj. dollarit, nii et kogusummas sissetulek oli suurem eelmise aasta omast 171 milj. dollari võrra.

Tubakaprogrammi teostamine tõstis tubakakasvatajate sissetulekut ümmarguselt 50 milj. dollari võrra. Üle 90% ühendriige ja Porto-Rico tubakasvatajaist tegutseb valitsusega sõlmitud lepingute alusel.

Põllumajanduskrediidi korralduse tulemusi.
Results of the Farm Credit Administration. Farmide obligatsioonivõla ühendriiges 1932. a. ulatusid 8,5 miljardile dollarile, kuna farmide üldvõlakooormis võrdus 12 miljardile dollarile. Esimese viieteist kuu jooksul, mil oli kehtiv „Farm Credit Administration”, Liidu maapanngad andsid laenusid 450 000 farmerile 1 150 milj. dollari ulatuses. Ligikaudu 90% antud laenudest kasutati vanade võlgade ümberlaenuamiseks. Kreditorid, et võimaldada farmeritele võlgade ümberlaenuamist Farm Credit Administration'i kaudu, sageli alandasid omi nõudmisi neile farmeritele, kelle võla-

koormis oli ülejõukäiv. Sarnased võlgade mahakirjutamised olid tarvilikud juhtudel, kui võlakooormis ületas 75% farmi väärtusest. Ajavahemikul 1. VI 1933 — 22. VIII 1934 Farm Credit Administration'i kaudu laenuvõtjale vähendati vanu võlgu 56 milj. dollari ulatuses. 16%-le laenuvõtjaist vähendati võlga ühenduses võla ümberlaenuamisega. Seejuures laenuvõtjale tuli kasuks veel laenuprotsendi alandamine. Võlaprotsendi alandamise läbi kokkuhoitud summat hinnatakse 16,5 milj. dollarile ehk ligikaudu 25% varemalt makstud intressidest. Esimese aasta jooksul Farm Credit Administration aitas kaasa 650 kohaliku krediitühisuse ellukutsumisele.

**Eluasemekoh-
tade küsimus.**

*Subsistence
Farming.*

National Recovery Act'i 208. sektsioon näeb ette 25 milj. dollari tarvitamise rahva ümberpaigutamiseks

ülitiheda rahvastikuga tööstuslikest rajoonest muudesse rajoonesse. Aasta lõpu eel siseministeriumi (Department of Interior) eluasemekohdade departemang kinnitas 58 sellekohast projekti, millistest suurem osa on juba teostamisel. Igas projektis on nähtud ette 25—300 eluasemekohta, mille suurus kõigub tavaliselt 1—5 aakrini. Kavade lähedavad tunduvalt lahkumiseid. Nii näiteks käsitatakse neis ajamaade andmise küsimust tööstustöölisele ja eluasemekohdade andmist töötule tööliserühmadele. Hulk elanikke, kes varemalt töötasid maapõuevarade eksploateerimise alal, on jäänud kaotanud tegevuse teatud maapõuevarade otsalõppemisega. Neile tuleb luua elamisvõimalusi. Ka nõuab töötute põllutöölise abistamine sageli eluasemekohdade andmist neile.

**Talumajade
küsimus.**

Farm Housing.

Ühiskondlike tööde administratsioonilt (Civil Works Administration) saadud summadega põllutöömisterium korraldas põllumajanduse ülesehitamisprogrammi osana ka ülevaate talumajade seisukorrast. Üldiselt on teada talumajade ebaotstarbekohasus, muugavuste ja lihtsamategi tervishoiuõuete puudumine. Kriisiaastail olukord üha halvenes ning vastavalt langes ka farmielanike elustandard. Ülevaadet teostati talumajade olu-

korra kohta kogu maal. Tööle rakendati 5 000 isikut, neist 4 500 naist, kusjuures vaadati üle enam kui 600 000 talumaja 46 osariigis. Töö tulemusena selgus, et ligikaudu 50% taluhoonetest on heas seisukorras. Ehkki neis puudub üht kui teist korralduse kui ka otstarbekuse ja mugavuste alal, majad ise on siiski heas korras. 15%-le majadest on tarvilikud uued alusmüürid, 15—20%-le on vaja uued katused, 10—15%-le — uued põrandad

ja umbes 10% majadest nõuab suuremaid remonte, nagu uusi välismüüre jne.

Ülevaatest selgus, et 250 000 farmerit loodab ehitada uued majad järgneva kolme aasta jooksul ja et kaugelt suurem arv farmereid kavatses korraldada ja ehitada ümber omi maju nii sees- kui väljaspoolt. Et aidata teostada neid kavatsusi, trükiti seeria talumajade plaane ning joonestuste saamine korraldati osariige põllumajanduskolledžite kaudu.

JUUSTUTURU SEISUKORRAST.

1929. a. alanud juustukaubanduse vähenemine maailmaturul jätkus möödunud aastal. Piimasaaduste tootmise struktuurilised muudatused juustu eksportijates riikides, nagu Šveitsis ja Kanadas, ning importmaade piimamajanduse arendamine on kahtlemata avaldanud ebasoodsat mõju maailma juustukaubanduse kujunemisele.

Juustu sisseveo kujunemine Inglisse annab küllalt selge pildi üldisest juustukaubandusest maailmas, teades seejuures, et teised importijad maad on juustu sissevedu järjest vähendanud. Kogu maailmaturu juustukaubanduse maht vähenes üldiselt 4% võrra, kuna sissevedu Inglisse langes vähem, nimelt 2% võrreldes 1933. a. Üksikute riikide juustueksportidist Inglisse annab ülevaate järgnev tabel.

	Juustu sissevedu Inglisse (cwt).		
	Cheese Imports to England (cwt).		
	1932	1933	1934
Kokku — Total	3 003 113	3 039 450	2 988 567
Uns-Meremaa	1 849 132	2 059 393	2 092 050
Kanada	747 478	629 498	530 221
Hollandi	170 084	123 179	127 375
Austraalia	73 534	92 476	114 452
Itaalia	106 094	90 311	93 733
Šveitsi	14 461	13 701	14 146
Prantsuse	9 425	7 022	7 281
Taani	5 793	6 915	5 708
Iiri	1 769	733	5 205
Soome	3 265	2 029	1 794
Norra	1 819	1 346	2 094
Lõuna-Aafrika	16 954	18 171	2 622

Juustu sisseveo andmeist Inglisse selgub üksikute maade tähtsus maailmaturu juustukaubanduses kui ka juustutööstuse arengutendents. Uns-Meremaa, kui tähtsam juustu eksportija maa, varustab maailma juustuturgu umbes ühe kolmandiku ulatuses, misjuures toodang näitab jõudsat arenemist. Austraaliast näitas juustu väljavedu viimastel aastatel samuti kiiret arengut, mis lu-

— CHEESE MARKET CONDITIONS.

bab lootab, et Austraalia tulevikus kujuneb üheks tähtsamaks juustueksportijaks. Juustu sisseveo vähenemine Inglisse Kanadast on tingitud Kanada piimasaaduste tootmise struktuurilistest muudatustest võitootmise kasuks. Lõuna-Aafrika juustu väljaveo suur vähenemine on mõjutatud erakordselt halvast ilmastikuoludest, s. o. kauakestunud põuast. Euroopa tähtsamatest juustueksportijatest maadest on suutnud väljavedu suurendada ainult Itaalia, kuna Hollandist ja Taanist juustu väljavedu vähenes, võrreldes 1933. a. väljaveetud kogustega.

Juustu sissevedu teistesse importmaadesse näitas, nagu eelpool tähendasime, langust ka 1934. a. edasi. Nii veeti juustu möödunud aastal Saksa 33 737 tn (1933. a. — 41 242 tn), Prantsusse — 15 954 tn (1933. a. 20 913 tn), kuna P.-Am. Ühendriikidesse ja Belgiasse vähenes sissevedu suhteliselt väikesel määral. Juustu kui vähemtarvitatava toitainete sisseveo pidurdamine ei anna ennast eriti tunda üldises toidainete tarvitamise vahekorradade muutuses, mille tõttu ka sisseveo piiramisest ei saa veel järeldada importmaade omatoodangu tõusu.

Juustu väljavedu riikide järgi 1933. ja 1934. a.

Cheese Exports by Countries, 1933/34.

	1933	1934	1933	1934
Üldse:	42 286	6 997	44 885	7 876
Sellest: Briti	1 210	178	1 452	290
Prantsuse	32 935	2 731	34 280	3 295
Rootsi	—	2	—	2
Saksa	260	20	345	22
Br. Palestiina	1 966	3 890	2 470	4 135
Pr. Maroko	3 007	126	3 406	132
Poola-Danzig	606	—	600	—
Taani	1 637	—	1 666	—
Tšehhoslovakkia	90	—	90	—
Fr. Süüria	120	—	125	—
Fr. Tuneesia	386	—	391	—
Hiina	69	—	60	—

Meie juustueksport näitas möödunud aastal tunduvalt tõusu. Nii veeti möödunud aastal meilt juustu välja 42 286 kg eelmise aasta 6 997 kg vastu. Seega suurenes eksport koguselt üle kuue korra. Kogu väljaveost läks Prantsusse 32 935 kg ehk 77,8% ja ülejäänud osa teistele turgudele.

Juustu väljaveos kg keskmine väärtus langes nominaalselt 1934. a. 117 snt-lt 106 snt-le ehk 10% võrra. Kui aga võtta arvesse rahavääringu muutuse mõju hinnale, saame languse veelgi suurema. Siseturul aga langes näit. Emmentali juustu hind märksa vähem ja nimelt 120 snt-lt 113 snt-le ehk 6%. Seejuures aga möödunud aasta aprillis, mais ja juunis oli juustuhind isegi kõrgem kui 1933. a. samal ajal.

Meie väljaveetud juustukoguse väärtuse suhteline vähenemine on tingitud juustuhinna langusest maailmaturul. Kujuka näitena võime tuua tähtsamate maade juustuhinna liikumised Inglise. Nii langes „New Zealand Finest White'i“ hind 1934. a. 49/9 š cwt-lt 47/3 š-le. 1934. a. keskmiselt suurema languse teeb aga veel „Canadian Finest White“, s. o. 1933. a. 62/3 š cwt-lt 1934. a. 54/6 š-le, nõrgenedes seega 13% võrra.

Käesoleval aastal seisukord juustuhinna liikumises näitab paranemist. Nimelt kõvenesid jaanuaris Inglise Uus-Meremaa

juustuhinnad 5—8% võrra ja Austraalia juustuhind keskmiselt 14% võrra, võrreldes eelmise aasta sama kuuga, misjuures ka veebruaris püsis paranev suund edasi. Võituru seisukorra paranemine avaldab ka kaudset mõju juustuturu olukorrale, mistõttu näib olevat kõigiti tõenäoline, et juustuhindade liikumine jätkub aasta keskmiselt paranevas suunas.

Meie juustukaubanduse elustamiseks ja võistlusvõime tõstmiseks maailmaturul on juustu väljaveopreemiat tõstetud kaunis tunduvalt, võrreldes möödunud aasta keskmise juuremaksuga. Piimasaaduste hinna kindlustamise määruse alusel maksti välja veetud juustule kuni 15. märtsini k. a. riigilt juure 34% võihinna kindlustamiseks kuluvas preemiast, arvatult kg-lt. Kuna näit. möödunud aasta keskmiselt maksti riigilt võlle juure umbes 40 snt. kg kohta, võis juustupreemia tase olla aasta keskmiselt 14—15 snt. kg. Tegelikult oli aga juustupreemia siiski väiksem. Alates aga 15. märtsist s. a. makstakse riigilt juure 25 snt. eksporditud täisrasva juustu kg kohta. Nimetatud preemianormiga peaks meie juustu väljavedu näitama arengut tõusu suunas, mis kahtlemata meie piimamajanduse seisukorra paranemisele võiks olla kasuks ja seda eriti piimasaaduste tootmise mitmekesistamise mõttes.

BÖRSI REFORM SAKSAS. — GERMAN STOCK EXCHANGE REFORM.

1. I 1935 Saksas hakkas kehtima seadus, millega kontroll börside tegevuse üle koondata riigi kätte. Seaduse kehtimapanekuga ning tegeliku kontrolli ülevõtmisega riigi poolt tuleks lugeda lõpetatuks börside reform Saksas. Kuna varem börside tegevus oli juhitav peamiselt vaid materjaalsete huvide — isiklike kasude — saamise instinktiivset, siis reformi läbi püütakse tõsta esiplaanile just riiklikud, s. o. üldrahvamajanduslikud huvid, ning vaba börsispekulatsioon, spekulatiivsete kasude tagaajamine, tõrjutakse tahaplaanile. Esijoones püütakse luua teovõimas provintsi-börside võrku, mis oleks suuteline elustama majandustegevust siseriigi regioones ja milised börsid kannatasid palju raskemalt möödunud aastatel asetleidnud surutise all

kui Berliini börs. Viimasele oli koguni kasuks Saksa pangandusorganisatsioonis asetleidnud struktuuriline muutus, kuna see börsitehnika paranemisega aitas kaasa väärtpaberite äri koondamisele pealinna. Provintsi-börsid nihutati ikka lähemale Berliini börsile, muutudes rippuvaiks viimasest.

Provintsi-börside võrgu ülesehitamiseks tuli paratamata teostada koondamisprotsess. Neist börsidest olid vaid mõned üksikud, millele tegevus väärriks nimetamist. Saksa riigi vaesestumine ja tehniliste uuenduste läbiviimine (kaugekõne, kiirühendus jne.) laiendasid tunduvalt üksikute pankade ja börside tegevust, kandes seda sügavale naaberbörsi piirkonda, mille tõttu eriti Berliini börs omas suure külgetõmbejõu. Seni tegutses Saksas

21 börsi, neist vaid väike osa ajas reegli-pärasest börsiäri. Koondamisprotsessi kaudu vähendati börside üldarv 9 peale.

Arvulisest koondamisest oleks aga vähe kasu, kui samal ajal poleks eemaldatud väärtpaberite kavata jaotust üksikute börside vahel, puudulikku ühtlust börsikorraldustes ja raskusi väärtpaberite noteerimiselevõtmisel.

Tulevikus tähtsamail börsidel põhimõtteliselt leiab aset kõigi niisuguste aktsiaseltside väärtpaberite ost-müük, milliste asukoht asub börsitegevuse piirkonnas. Berliini börsil noteeritakse vaid aktsiaseltside väärtpabereid, millede põhikapital ulatub 1,5 milj. (üksikuil juhtudel ka 3 milj.) RM. Seadus kergendab aktsiate üleviimist ühelt börsilt teisele ning aktsiate noteerimiselevõtmist provintsbörsidel. 1. VII 1935 majandusministri korraldusel võib väärtpaberid, mis seaduse kehtimahakamisel olid noteeritud ühel Saksa börsil, viia üle teisele börsile, kui mõlema börsi „Zulassungsstelle'd" sellega nõustuvad. Väärtpaberite suhtes aga, milliseid noteeriti eranditult vaid 1. XI 1934 likvideeritud börsidel, ei ole nõutav börsi „Zulassungsstelle" nõusolek, kuhu viiakse üle väärtpaberid.

Majandusministril on õigus teatud juhtudel

keelata väärtpaberite (millede kogu nimi-väärtus ulatub 3 milj. RM või ka vähem) noteerimist Berliini börsil. Nii näiteks juhul, kui suurema osa mainitud väärtpaberite omanikeks osutuvad üks või üksikud isikud, või kui mainitud väärtpaberite ost-müük Berliini börsil ei ole olulise tähtsusega ja osutub soovitavaks ostu-müüki sellistes väärtpabereis koondada börsile, mille rajoonis asub tööstus.

Et tõmmata kaasa Saksa riiklikku üles-ehituse tööle täiel määral ka Hamburgi, Bremani ja Lübecki väärtpaberite börse, selleks koondati kõik kolm üheks Hansa börsiks (Hanseatische Börse) asukohaga Hamburgis. Hansa börsi kohta käivad korraldused kirjutavad ette vähemalt 500.000 RM põhikapitali aktsiaseltsidele, kelle väärtpabereid võetakse noteerimisele. Börsi „Zulassungsstelle'l" ja ka Majandusministril on õigus lubada teatud juhtudel võtta noteerimisele ka väiksema kapitaliga aktsiaseltside väärtpabereid.

Juhtivad ringkonnad on korduvalt toonitanud asjaolu, et käesolevad uuendused ja ümberkorraldused ei ole mingi katsetamine uute ning tundmata võtetega, vaid tuginevad hästi proovitud ning tervetele põhimõtetele.

INFORMATSIIONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

23. märtsil 1935. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — Reserve:		1. Põhikapital — Capital	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	28 059 193,6	2. Tagavarakapital — Reserve Fund	388 031,37
välisraha	5 960 915,85	3. Jooksvad kohustused: — Current Liabilities:	
2. Vahetusraha — Subsidiary Coin.	1 782 238,88	a) pangatõhked liikvel	37 947 861,—
3. Sisevekslid: — Home Bills:		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	5 967 428,44	valitsuse	6 247 439,16
põllumajandusl.	868 183,54	pankade	7 135 430,35
metsatööstusl.	13 780,45	teised	2 780 078,96
4. Laenud: — Loans and Advances:		4. Muud passivad — Other Liabilities	16 162 948,47
valitsusele	800 000,—		5 402 579,75
teistele*)	3 740 036,96		
5. Kinnis- ja vallaavara — Immovable Property and Equipment	2 292 455,36		
6. Muud aktivad — Other Assets	15 427 207,54		
	<u>64 901 420,59</u>		<u>64 901 420,59</u>

Kattevara vaherkord jooksvate kohustustega: } 62,87%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 970 661,11
Includes Ek. 1 970 661,11 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

SAKSA. Saksa loomakasvatuse tagasimineku. — *Recession of German Stock Farming.*

Läinud aasta lõpul korraldati Saksas järjekorraline loomade loendus, nagu seda viimati tehti aasta eest. Tähtsamate koduloomade arv võrreldes eelmise aastaga kujunes järgmiselt:

	Loomade arv miljonis.	
	5. XII 34	5. XII 33
Hobused	3,37	3,4
Sarvloomad	19,2	19,7
Sead	23,1	23,9
Lambad	3,5	3,4
Kitsed	2,5	2,6
Kanad	85,3	87,4
Haned	5,8	6,1

Nagu tabelist näha, ilmneb Saksa loomakasvatuses viimasel aastal kõigil aladel tagasimineku, arvatud välja lambapidamine, kus märgata väikest tõusu.

Otsides loomakasvatuse tagasimineku põhjusi, kinnitavad Saksa statistikud, et loomatoidu vähesuse tõttu põllumehed olid sunnitud vähendama koduloomi. Esijoones puudutab nimetatud põhjus sarvloomade arvu kahanemist. Kuigi sarvloomi oli läinud aasta lõpul üle poole miljoni vähem kui eelmisel aastal, ei saaks järeldada, et Saksa kariloomade kasvatamise kokkutõmbamine avaldaks Saksa väliskaubandusele tunduvat mõju ja annaks tulevikus lootusi karjasaaduste suuremaks sisseveoks. Nagu andmed näitavad, on kariloomade koguarvu hulgas eeskätt vähene-

nud vasikad, noored pullid ja härjad, kuna piimalehmade arv püsib endisel tasemel. Samuti on näha, et piimalehmade arv Põhja-Saksas, kus kariloomi kasutatakse peamiselt või ning piima tootmiseks, enam kasvab kui väheneb, kuna Lõuna-Saksas ja Kesk-Saksa mägismaadel on loomade arv kahanenud. Viimastel maa-aladel toodetakse rohkesti juustu. Loomatoidu vähesus oli Saksas tingitud ühest küljest teatud ikaldusest põua tõttu, teisest küljest looma jõutoidu sisseveo piiramisest.

Sigade arvu kokkutõmbamine seevastu on iseloomulisem praegusele karjamajanduse kitsikusele. Sakslased on tuntud kui suur sealiha tarvitaja rahvas, kellele selle toitaine tarvituse piiramine ja arvatav kallinemine sugugi ei ole tervitatav nähtus. Tuleb oletada, et Saksa püüab suurendada mõnesuguses ulatuses oma sissevedu sealiha, searasva jne. alal.

Lambakasvatuses on Saksas tunda väikest tõusu, mille põhjuseks on lambavilla sisseveo piiramine. Et Saksa oma villatarvitust kodumaa ressurssidest suudab praegu katta ainult 8% ulatuses, siis on Saksa majandus asetatud raskesse seisukorda selle tähtsa tooraine puudumisel. Statistika näitab, et Saksas oli 1873. a. 25 miljonit lammas, mis umbes 7 korda rohkem kui käesoleval ajal.

HOLLANDI. Kartulite väljavedu Hollandist 1933. ja 1934. a.

Exports of Potatoes from Holland in 1933 and 1934.

Hollandi statistika keskbüroo andmeil veeti välja:		Portugali		8 223 tn. br. Fl.	159 000 väärtuses
		Hispaaniasse		1 375 "	26 000 "
		Šveitsi		1 431 "	87 000 "
		Marokosse, Tangeri		12 517 "	204 000 "
		Egiptusse		4 288 "	115 000 "
		Pr. Ekv. Aafrikasse		754 "	19 000 "
		Hisp. Marokosse		2 220 "	86 000 "
		" L.-Aafrikasse		626 "	13 000 "
		Br. ja Pr. L.-Ameer.		1 425 "	45 000 "
		Curacaoosse		1 464 "	58 000 "
		Br., Prants. ja Am. saart. Kesk-Ameer.		874 "	26 000 "
		Brasilliasse		672 "	35 000 "
		Surinami		446 "	17 000 "
		Venetsueelasse		1 180 "	35 000 "
		Saksa		20 318 "	1 194 000 "
		Belgia, Luxemburgi		31 981 "	662 000 "
		Inglise		14 080 "	423 000 "
		Gibraltarisse		1 624 "	33 000 "
		Malta- ja teisi Lõuna-Euroopa kartulisorte:			
1933		77 tn. br. Fl.	5 000 väärtuses		
1934		65 " "	7 000 "		
		Savimulla kartulid (klelaardappelen):			
1933		171 830 tn. br. Fl.	2 567 000 väärtuses		
1934		107 617 " "	3 236 000 "		
		sellest:			

Turbamulla kartulid (veenaardappelen):

1933	953 tn. br. Fl.	13 000	väärtuses
1934	1 639 " "	40 000	"

Litvamulla kartulid (zandaardappelen):

1933	11 667 tn. br. Fl.	128 000	väärtuses
1934	12 939 " "	265 000	"

sellest:

Saksa	2 262 " "	48 000	"
Belgiasse, Luxemb.	4 291 " "	75 000	"
Inglise	990 " "	27 000	"
Prantsusse	318 " "	15 000	"
Portugali	890 " "	93 000	"
Šveitsi	384 " "	11 000	"
Pr. Marokosse	1 993 " "	87 000	"

Seemnekartulid (pootaardappelen):

1933	71 683 tn. br. Fl.	2 498 000	väärtuses
1934	112 120 " "	6 872 000	"

sellest:

Saksa	10 446 " "	698 000	"
Belgiasse, Luxemb.	46 901 " "	2 766 000	"
Inglise	421 " "	17 000	"
Prantsusse	41 124 " "	2 660 000	"
Tšehhoslovakkiasse	878 " "	88 000	"
Itaaliasse	9 153 " "	487 000	"
Šveitsi	1 672 " "	75 000	"
Brasilliasse	729 " "	42 000	"

Hollandi „Centraal-Bureau van de Veilingen” pöördus valitsuse poole teadete saamiseks ühenduses edaspidiste määruste asjus varajaste kartulite sisseveo piiramise suhtes Inglises, Briti „kartuli nõukogu” olevat nimelt teatanud, et varajaste kartulite sissevedu 1935. a. olla keeldud teisel teel kui importöri-

de kaudu, kes selleks juba luba on saanud. Importöridele aga olla juba teatatud, kui palju nad võivad vedada sisse.

Vaatamata sellele, et Inglise 1934. a. 124 000 tn varajasi kartuleid vähem vedas sisse kui keskmiselt 6 eelmise aasta jooksul, on „Centraal Bureau'i” põhjust arvata, et Inglise kartulinõukogu seda vähendamist ei pea ikkagi veel mitte küllaldaseks. Ta olla nimelt teatanud, et varajaste kartulite sissevedu 1935. a. võimalikult veel rohkemgi väheneb kui 1934 madalrekordi aastal.

Seemnekartulite väljaveos Saksa on viimase ajal tekkinud raskused. Kuna kontingent on kasvanud kuni 1. aprillini ning saksa importöridele seepärast „Devisengenehmigung-i” enam ei anta, on kartulite väljavedu Saksa eslotsa pandud seisma.

Kaubandusele on see suureks löögiks. Kuna kontingent niigi oli väike, suudeti vedada välja ainult osa seemnekartulitest. See on seda suurema tähtsusega, sest müüd peavad nad aprillis jääma maasse, missugust asjaolu ei parandaks palju ka mitte deviisidel saatmine aprillis.

Kartulite sisseveomonopoli omanikuks 1. aprillist 31. juulini 1935 on tunnistatud „Nederlandsche groenten-en fruitcentrale”, Haagis. Hinnavahe, mida importörid tähendatud aja kestel peavad maksma monopoli omanikule, on määratud kindlaks Fl. 3.— peale 100 kg eest.

Sigurikasvatuse toetus Hollandis 1935. a.*Support to Chicory Growers in Holland in 1935.*

Eelmise aasta eeskujul on ka 1935. a. nähtud ette toetuse andmine sigurikasvatamise eest. Toetust antakse „Nederlandsche Akkerbouw-Centrale” poolt tunnustatud sigurite kuivatistele toodangu eest, saadud põldudel kuni 360 ha ja kuni 34 000 kg ha-lt.

Toetust antakse ainult sigurite eest, mille tootjad on organiseerunud maakondade „Landbouw-Crisis-Organisaties” asutiste üm-

ber ja kui sigurid vastavad „Nederlandsche Akkerbouw-Centrale” poolt seatud nõuetele.

Sigurid — (Cichoreiwortels, versch of gedroogd):

Väljavedu 1933. a. 2 592 tn. br. Fl. 151 000 väärtuses

sellest:

Saksa	1 189 " "	68 000	"
Belgia, Luxemb.	524 " "	23 000	"
Ühendriikidesse	543 " "	41 000	"
1934. a.	8 128 " "	139 000	"

Andmed väljaveo kohta üksikutesse maadesse puuduvad veel.

TAANI. Sigade loendus Taanis 1. III 1935. a. — *Pig Census in Denmark.*

Allpool toome Taani statistika osakonna poolt teostatud sigade loenduse andmed tuh. tk.:		1. III 1935	15. I 1935	1. XII 1934	1. III 1935	15. I 1935	1. XII 1934
Kuldid	20	19	20	Ahtrad emised	19	19	21
Emised:				Tapmiseks määratud ahtrad emised	14	9	11
1. korda tiined	89	72	48	Pörsad emiste juures	695	668	653
2. ja rohkem korda tiined	166	181	190	Pörsad kaal, kuni 35 kg.	738	762	745
Imetajad	81	77	74	„ 35—60 kg	637	667	646
				„ 60—75 kg	508	451	621
				Kokku	2 967	2 925	3 029

SOOME.

Muudatusi eksportpreemiate maksmisel.

Changes in Payment of Export Premiums.

Valitsuse otsusega muudeti preemiate määr munadelt. Edaspidi makstakse muna kilolt preemiat 6,50 Smk., peale munade, mis

saadetakse Saksa ja millelt maksetakse Smk. 4 (senine preemia oli üldiselt Smk. 5).

Põllupidajad palusid preemiat tõsta ilma erandita Smk. 7 kilolt.

Takistused Soome kanamunade sisseveoks Saksa.

Obstacles to Finnish Eggs Imports into Germany.

Soome äridele, kes ekspordivad mune Saksa, teatati vastavate Saksa ostukeskuste poolt, et edaspidi ei anta Soome munade jaoks Saksa valuutat. Valuuta oli lubatud ainult nende partiide jaoks, mis saadetakse

le enne selle korralduse teadaandmist. Uus korraldus tuli eksportõrdele täielise üllatusena, seda enam, et Põllutöministeerium oli just tegemas ettevalmistusi Saksa munakonkingendi jagamiseks eksportõrde vahel.

Soome-Saksa kaubandusleping ja maksuvahekorrad.

German-Finnish Trade Agreement and Settlement of Commercial Debts.

Käesoleva aasta mai lõpul kaotab kehtivuse Soome-Saksa kaubandusleping. Arvatavasti pikendatakse senine leping, kuid enne seda soovitakse korraldada mõned raskused, eriti need, mis ühenduses clearing lepinguga.

Kõnealla tulevad arvatavasti 20% vabasumma kaotamine või vähendamise, mis seni oli Saksa nähtud ette, Saksa ametivõimude takistavad korraldused Soome puumaterjali ja kanamunade sisseveoks jne.

Kavatsetavad muudatused margariini ja kanamunade müügi ja sisseveo seadustes.

Proposed Amendments of Laws Regarding Sales and Imports of Margarine and Eggs.

Valitsuse poolt esitati ettepanek Riigikunnale olemasolevate seaduste muutmiseks, mis kehtivad kanamunade ja margariini valmistamise ja sisseveo kohta. Muudatuste kinnitamisega saaks Valitsus õiguse lubada maksuta kanamunade ja margariini sissevedu Petsama, Inari, Utsjoe ja Enotekiõ valdade elanikkudele, kes on alalises kaubavahe-

tuses norralastega ja kes seda eesõigust kasutanud juba varemalt. Vahepeal see eesõigus kaotas kehtivuse. Peale selle loovad ettepanud muudatused võimaluse taluvõit töötlemiseks margariini tehastes, et seda turustada odavamana rasvainera, milleks alul tahtakse korraldada katseid.

LEEDU. Soodustusi põllumeestele Leedus. — Privileges to Lithuanian Farmers.

Juba terve rida aastaid toetab riik põllumajandust kaunis suurte juuremaksudega peekonile, võile, munadele ja teraviljale. Kuna aga ka juuremaksudega põllumajandussaaduste hinnad on madalad ja mõnede saaduste väljavedu tunduvalt kitsendatud (näiteks — peekon), siis ei võinud põllumeeste seisukord paraneda, ning võlgades põllumeeste olukord läheb igitu raskemaks. Osalt kergenes põllumeeste võlakorem Maapanga pantkirjade kehtimapanekuga ja 10%-se maamaksude vähenemisega 1935. a. ja 1936. a.

Suuremaid hõlpustusi tehti ka kogukondlikult majapidamiselt üleminejale üksikmajapidamistele. Need vabastatakse üheks aastaks maamaksudest. Isegi need põllumehed, kes on läinud üle üksikmajapidamistele alates 1932. aastast, vabastatakse üheks aastaks maamaksudest, hoolimata sellest, et nad juba eelmiste aastate eest on neid tasunud. Peale selle üksikmajapidamistele üleminejale antakse ehituseks metsamaterjali 20% eest nor-

maal hinnast. Majapidamise suuruse järgi võib metsamaterjale anda kuni 650 lüüri taksihinnas. Näiteks, kui põllumees saab metsamaterjali 600 lüüri väärtuses, siis maksab ta sularahas kõigest 120 lüüri, kuna ülejäänud raha tasumisest ta vabastatakse. Kui põllumeestele antakse juba valmismaterjale ja selle valmistamise ja veokulud tuleksid rohkem kui 20% metsamaterjali taksihinnast, siis põllumehed peavad tasuma ainult metsamaterjali valmistamiskulud. Lõpuks tehakse soodustusi ka neile, kes minnes üle üksikmajapidamistele on võtnud metsamaterjali varem, vabastades need 1935. a. ja 1936. a. osamaksude tasumisest tähendatud metsamaterjali eest. Peale selle on Põllutöministrile antud õigus eri kordadel vabastada võlgujäänud osamaksude (mis pidid tasutama 1932. a. ja 1934. a.) tasumisest. Hõlpustuste hulka arvatakse lubad maksta Maapanga pantkirjadega ka meioratsiooni võlad.

Leedu või eksport jaanuaris ja veebruaris 1935. a.

Lithuanian Butter Exports during January—February 1935.

Tänavu Leedust eksporditi võid:	
jaanuaris	410,2 tonni Lit. 862 800.— eest
sellest:	
Belgiasse	127,6 " " 291 700.—
Inglisse	124,5 " " 245 200.—
Palestiinasse	72,4 " " 151 500.—
Portugali	32,8 " " 63 700.—
Tšehhoslovakkiasse	21,8 " " 42 400.—
Süüriasse	16,7 " " 37 100.—
Taani	9,2 " " 18 200.—
Saksa	4,5 " " 11 100.—
veebruaris	349,1 tonni Lit. 781 100.— eest.
sellest:	
Inglisse	145,0 " " 299 800.—
Belgiasse	57,1 " " 128 100.—

Tšehhoslovakkiasse	46,2 tonni Lit.	92 400.—
Palestiinasse	37,2 " "	85 100.—
Am. Ühendriikidesse	21,3 " "	61 000.—
Süüriasse	16,1 " "	34 600.—
Hamburgi sadamasse (mitüigiks välismaa laevadele)	6,3 " "	12 000.—
Portugali	5,1 " "	12 000.—
Saksa	3,7 " "	8 500.—
Maltasse	1,0 " "	2 400.—

Piimatühisustele makstakse endisi hindu:
I sorti kg Lit. 2,95, II sorti — Lit. 2,80 ja
III sorti — Lit. 2,85.

POOLA. Tööstuse toodang Poolas. — Industrial Production in Poland.

1934. a. viimasel veerandil kestis edasi Poola tööstuse toodangu tõus. Selle tasapind kerkis 22% kõrgemale kõige sügavamast kriisiaastast — 1932. Võrreldes aasta kolmanda veerandiga tõusis toodangu näitaja 6% võrra. Toodang suurenes peamiselt tarvitussainete alal, nagu tekstiil, toidained, kivisüsi. Kuid seejuures kasvab tarvitamine ikkagi veel ainult linnades, maal aga läheb see endiselt tagasi, põhjustatud uuest langu-

sest põllumajanduslike saaduste hindades. Eriiselt märgatavalt läksid tagasi hinnad viljadel (13,6%) ja lihal ning rasvadel (17%). 1935. a. esimesel veerandil tuleb arvestada juba teatud pidurdusega tööstuse toodangus 1934. a. lõpuga võrreldes, mis on kõigepealt sesoonproduktiooni vähenemisest kõiksugu investitsioon-artiklite alal, kui ka suhkru tootmissesooni lõppemisest.

Narva Linaketramise Manufaktuuri

kontor: Suur Brookusmägi 10.

Valmistab linaseid riideid:

PESU-, VOODI-, LAUA-, KLEIDI-,
MÖÖBLI-, KÄTERÄTIKU- jne. ning

uuemates mustrites:

PÄEVATEKID, PÕRANDAVAIBAD,
VOODIESISED VAIBAD, PÕRANDARIIDED.

Müügil kõigis suuremates manufaktuurärides üle maa.

E. K. V.

A.-S. G. Scheel & Ko., Tallinn.

G. Scheel & Co., Ltd. Tallinn.

Äriseis 31. detsembril 1934. a.
Balance Sheet as at December 31-st, 1934.

AKTIVA. — ASSETS.

Kassa — Cash in hand	459 682.95
Hoiuarved — Balances at banks	1 102 725.61
Väärtpaberid: — Securities:	
riigi poolt garanteeritud — Guaranteed by the State	264 320.85
muud — other	255 767.48
Väärtused — Valuables	55 461.62
Diskonteeritud vekslid — Bills discounted	3 841 229.59
Kontokorrent laenud — Advances on acc	5 048 599.15
Korrespondendid — Balances with correspond.	173 765.60
Garantii deebit. — Guarantees, as per contra	1 989 298.96
Akkreditiiv-, rambours- ja teised deebitorid — Liabilities of customers for document- ary and other credits, as per contra	2 988 219.47
Kinnisvara — Bank premises	600 000.—
Eeloleva aasta kulud — 1935 expenses	32 258.40
Muud aktivad — Sundry assets	174 790.—

Kr. 16 996 099.68

PASSIVA. — LIABILITIES.

Põhikapital — Capital	750 000.—
Tagavarakapitalid: — Reserve funds:	
a) harilik tagavarakapital — Ordinary reserve fund	750 000.—
b) eri tagavarakapital I — Special re- serve fund I	200 000.—
c) eri tagavarakapital II — Special re- serve fund II	87 149.43
Amortisatsioonikapital — Depreciation fund	387 500.—
Hoiusummad — Deposits	4 111 104.22
Vekslite rediskont: — Rediscounts:	
a) sisemaal — Home	595 204.54
b) välismaal — Foreign	1 660 237.45
Võlad teistes krediitasutistes — Debts to other banks	465 490.30
Korrespondendid — Correspondents' balances	2 613 889.36
Väljaantud garantiid — Guarantees	1 989 298.96
Avaal-, rambours- ja teised kreditorid — Documentary and other credits	3 086 272.23
Eeloleva aasta tulud — 1935 revenue	72 798.09
Muud passivad — Sundry liabilities	106 710.47
Eelmiste aastate kasu — Previous years' profits	76 533.54
Puhaskasu — Net profit	93 916.09

Kr. 16 996 099.68

Kulude ja tulude aruanne 1934. aasta eest.

Profit and Loss Account for 1934.

KULUD. — DR.

Valitsemise ja ärikulud — To General ex- penses	261 084.24
Makstud protsendid ja komisjon — To Inte- rest and commission paid	446 683.55
Kinnisvara kasutamise kulud — Expenses on real property	25 637.11
Mitm. kulud ja mahakirjutused — Sundry exp. a. bad a. doubt. debts	366 377.39
Kinnisvarade amortisatsioon — Depreciat. on property	12 500.—
Eelmiste aastate kasu — Previous years' profits	76 533.54
1934 a. puhask. — Net profit for 1934	93 916.09

Kr. 1 282 681.92

TULUD. — CR.

Ettekanne eelaastast — By Amount carried forward from last year	76 533.54
Saadud %/o ja komisjon — By Interest and commission received	695 465.23
Kinnisvara kasutamise tulud — By Income from real property	15 764.92
Mitmesugused tulud — By Sundry revenue	494 918.23

Kr. 1 282 681.92

Aktionäride peakoosolekul 26. märtsil s. a. otsu-
tati ühel häälel, peakoosoleku käsutuses seisev summa,
Kr. 170 449.63, kasutada järgmiselt:
kanda eri-tagavarakapitali II . . . . . Kr. 37 500.—
maksta aktsionäridele dividendi 6% . . . . . „ 45 000.—
panga nõukogu ja revisjonikomisjoni istun-
girahadeks ja lisatasuks juhatusetele ja
ametnikele . . . . . „ 18 750.—
ette kanda 1935 a. tulude ja kulude arvele „ 69 199.63

Kr. 170 449.63

The General Meeting of the Shareholders on March
26th, 1935, unanimously decided to distribute the amount
of Kr. 170 449.63, placed at its disposal, as follows:
To allocate to special reserve fund II . . . . . Kr. 37 500.—
To pay a dividend of 6% to shareholders „ 45 000.—
To pay Directors' and Auditors' daily
fees and allowances, as well as a bo-
nus to the Managers and officers . . . . . „ 18 750.—
Balance carried forward . . . . . „ 69 199.63

Kr. 170 449.63